

“Ἐγὼ εἰμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή,,
(Ἰωάν. 18’ 6)

“Τὰ ρήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
ἀνεῦμά ἐστι
καὶ ζωὴ ἐστι,,
(Ἰωάν. 5’ 63)

ΟΡΘΟΔΟΣΕΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΑΙΟΠΟΥΛΟΣ † 1929

Ἔτος 111ον | Ἀπρίλιος 2021 | 4355

ΕΙΡΗΝΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ;

ΔΙΑΒΑΖΑ μιὰ «εἶδση» ποὺ θὰ μπορούσε νὰ χαρακτηριθεῖ ὡς ἡ εἶδση τῶν εἰδήσεων. Μιὰ τέτοια εἶδση ἢ μάλλον ἀλυσίδα εἰδήσεων, ξεπερνᾷ καὶ τὴν πιὸ καλπάζουσα φαντασία. Ἡ «εἶδση» αὐτὴ ὑπῆρχε φυσικὰ ὡς ὑπόσχεση καὶ ὡς ἐλπίδα στὴν προφητικὴ σκέψη τοῦ Ἡσαΐα, ὅταν προφήτεψε, πὼς θὰ ἔλθει ἐποχὴ ποὺ οἱ λαοὶ θὰ ὁμονοήσουν, θὰ εἰρνεύσουν, **«συγκόψουσι τὰς μαχαίρας αὐτῶν εἰς ἄροτρα καὶ τὰς ζιβύνας αὐτῶν εἰς δρέπανα, καὶ οὐ λήψεται ἔθνος ἐπ’ ἔθνος μάχαιραν, καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἔτι πολεμεῖν»** (β’ 4). Μποροῦμε ὅμως τὴν «εἶδση» αὐτὴ νὰ τὴν φαντασθοῦμε ὡς πραγματικότητα στὴν σπαρασσόμενη ἀπὸ πολεμικὲς συγκρούσεις καὶ ἀσύλληπτες βαρβαρότητες, ἐποχὴ μας; Νὰ σκεφθοῦμε τί θὰ συνέβαινε, ἂν ξαφνικὰ ἀκουγόταν σὲ ὅλα τὰ μῆκη καὶ πλάτη τῆς γῆς, ἀπὸ τὰ διεθνῆ μέσα ἐνημερώσεως, ὅτι:

Οἱ ὑπερδυνάμεις καὶ ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς γῆς ἀποφάσισαν νὰ καταστρέψουν τὰ ὄπλοστάσιά τους καὶ ποτὲ πιά νὰ μὴ χρησιμοποιοῦσιν τὴ βία. Οἱ Παλαιστίνιοι πρόσφυγες ἔχουν πιά τὴ βαθιὰ ἱκανοποίηση νὰ ζήσουν στὰ πατρογονικὰ ἐδάφη τους εἰρηνικὰ μὲ τοὺς Ἰσραηλινούς. Οἱ πολυδοκιμασμένοι λαοὶ τοῦ Ἀφγανιστάν, τοῦ Ἰράκ, τῆς Αἰθιοπίας, τῆς Νιγηρίας, τοῦ Λιβάνου, τῆς Βόρειας καὶ Νότιας Κορέας καὶ ὅπου ἄλλοῦ τῆς γῆς, δίνουν εἰλικρινὰ τὰ χέρια καὶ ἀρχίζουν μιὰ καινούργια ζωὴ. Ὅλοι οἱ πολιτικοὶ κρατούμενοι εἶναι ἐλεύθεροι νὰ γυρίσουν στὰ σπίτια τους.

Εἶδση ἀπίστευτη, ἀλλὰ καὶ τόσο ἐπιθυμητή. Τόσο ἀπαραίτητη γιὰ τὴν ἐπιβίωση τοῦ σύγχρονου κόσμου. Γιὰ νὰ φυγαδευθεῖ ἡ ἀγωνία ἀπὸ τὴς καρδιῆς καὶ νὰ παύσει ὁ **«ἄρτος ὀδύνης»** νὰ ἀποτελεῖ τὸ καθημερινὸ σιτηρέσιο τοῦ σημερινοῦ τραγικοῦ ἀνθρώπου. Γιὰ νὰ στεγνώσουν ἐπὶ τέλος τὰ δάκρυα, νὰ σταματήσουν οἱ θρῆνοι, νὰ ἀνθίσει στὰ παιδικὰ πρόσωπα τὸ χαμόγελο, νὰ λιγοστεύουν οἱ μαυροφορεμένες μάνες καὶ τὰ ὄρφανὰ καὶ νὰ ξανάρθει ἡ εἰρήνη μέσα στὴς καρδιές. Τί ἄλλο ἀπὸ τὸν πόθο αὐτὸ φανερώνει ἡ προσδοκία, μὲ τὴν ὁποία παρακολουθεῖ ἡ ἀνθρωπότητα κάθε «συνάντηση κορυφῆς», Διεθνoῦς ἢ ἄλλου Ὁργανισμοῦ;

Ἦνευρο ἀπραγματοποίητο φαίνεται ἡ εἰρηνευσὴ τῶν ἀνθρώπων; Ναι, γιὰτὶ οἱ ἀνθρωποὶ δὲν θέλουν

νὰ ἀκούσουν τὸ ἄγγελμα τῆς εἰρήνης ποὺ ἀντίχρησε ἐδῶ καὶ δύο χιλιάδες χρόνια. Νὰ ἀναγνωρίσουν ὅτι **«τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ»** (Ἐφεσ. β’ 14) καὶ τῆς ἐχθρας, ποὺ ὑψώσε ὁ ἀποστάτης ἄνθρωπος, τὸ γκρέμισε ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μὲ τὴ σταυρικὴ Του θυσία. Μὲ αὐτὴ συμφιλίωσε τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἔφερε τὴν εἰρήνην ἀνάμεσά τους. Ἄν θέλουμε, λοιπόν, νὰ εἰρνεύσουν οἱ λαοὶ, δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ τοὺς ὁδηγήσουμε κοντὰ στὸν Σταυρό. Κάτω ἀπὸ τὴ σκιά του μποροῦν νὰ λυθοῦν ὅλα τὰ ἀκανθώδη προβλήματα ποὺ χωρίζουν τοὺς ἀνθρώπους. Ἐκεῖ ἡ ἀπέραντη ἀγάπη συνάντησε τὸ μεγάλο μῖσος καὶ τὸ νίκησε. Ὁ σταυρωμένος Κύριος **«ἤπλωσε τὰς παλάμας καὶ ἤνωσε τὰ τὸ πρὶν διεστῶτα»**.

Σὲ τελευταία ἀνάλυση τὸ πρόβλημα τῆς εἰρήνης εἶναι πρόβλημα ἀνθρώπων. Ἄν δὲν δημιουργήσουμε ἀνθρώπους ὄχι τοῦ μίσους καὶ τῆς γροθιάς, τῆς βίας καὶ τῆς τυραννίας, τῆς σκοπιμότητας καὶ τοῦ συμφέροντος, ἀλλὰ τῆς ἀγάπης, τῆς μεγαλοψυχίας, τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ τῆς ἐλευθερίας, ματαιοπονοῦμε. Χωρὶς ἀνθρώπους ἀναγεννημένους θὰ ἰσχύει τὸ στενόκαρδο δόγμα: **«Κάθε κράτος ἀρπάζει ἐφόσον δύναται. Τὰ διαλείμματα τῆς πέψεως καλοῦνται εἰρήνη»**. Χωρὶς τίμιους ἀνθρώπους μποροῦμε νὰ ἔχουμε τιμιότητα; Καὶ χωρὶς δίκαιους ἀνθρώπους μποροῦμε νὰ ἔχουμε δικαιοσύνη καὶ δίκαιες συναλλαγές; Χωρὶς **«πεινῶντας καὶ διψῶντας τὴν δικαιοσύνην»** καὶ τὴν ἀγάπη, μποροῦμε νὰ ἔχουμε εἰρήνη;

Ἡ μάχη γιὰ τὴν εἰρήνην εἶναι ὑπόθεση ἱερή. Γι’ αὐτὸ καὶ μόνο ἀδιάφθοροι ἱεροφάντες τοῦ Πνεύματος, ἀνιδιοτελεῖς, μποροῦν νὰ τὴν πραγματώσουν. Οἱ κήρυκες τοῦ μίσους δὲν ἔχουν θέση στοὺς μεγάλους πνευματικοὺς ἀγῶνες. Τοὺς καπηλεύονται καὶ τοὺς ἐκτρέπουν. Ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ ἀγνοῦς, ἀναγεννημένους ἀπὸ τὴν χάρι τοῦ Θεοῦ, ἀγωνιστές, ὄχι ἐρεθισμένους ἀπὸ τὰ πάθη, ἀλλὰ ἐμπνευσμένους ἀπὸ τὴν ἀγάπη.

**Ἡ μάχη γιὰ τὴν εἰρήνην εἶναι
ὑπόθεση ἱερή. Γι’ αὐτὸ
καὶ μόνο ἀδιάφθοροι
ἱεροφάντες τοῦ Πνεύματος,
ἀνιδιοτελεῖς, μποροῦν
νὰ τὴν πραγματώσουν.**

Καταδίκη τῆς ἀκαρπίας

Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἀρκεῖται μόνο στὴν ἀποφυγὴ τοῦ κακοῦ. Θέλει καὶ τὴν πραγματοποίηση τοῦ ἀγαθοῦ. Δὲν ἱκανοποιεῖται στὸ πλούσιο φύλλωμα. Ἀπαιτεῖ καὶ τοὺς πλούσιους καρπούς. Κατηγορηματικὴ εἶναι ἡ ἀποδοκιμασία του γιὰ τὴν ἄκαρπη συκιά, γιὰ τὰ ἄκαρπα

καὶ ἀνώφελα δένδρα, ποὺ καταργοῦν καὶ τὴν γῆ καὶ εἶναι κατάλληλα μόνο γιὰ τὴν φωτιά. Τὸ ἴδιο ἀπορρίπτει τὴν ἄγονη καὶ πετρώδη γῆ, στὴν ὁποία ὁ σπόρος ξεραίνεται **«διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα»** (Λουκᾶ π' 6). Τόσο ἀποδοκιμάζει τὴν ἀκαρπία, ὥστε φθάνει νὰ μὴ δέχεται οὔτε αὐτὴ τὴν λατρεία τοῦ Θεοῦ, ἂν δὲν ἔχει τὸ ἀνάλογο ἐσωτερικὸ ἀντίκρισμα. Ἄν δὲν συνδέεται ἀναπόσπαστα μὲ τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης. Μιὰ τέτοια προσευχὴ τὴν θεωρεῖ ὑποκριτικὴ, φαρισαϊκὴ. Μοιάζει μὲ ὠραία γλάστρα, ἀλλὰ ἄδεια, χωρὶς χῶμα, χωρὶς φυτὸ, χωρὶς ἄνθη, χωρὶς ἄρωμα.

«Ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκειται» (Ματθ. ιβ' 33) καὶ ὄχι ἐκ τῶν φύλλων. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος πάλι θὰ τονίσει τὴν φυσικὴ συνέπεια τῆς ἀκαρπίας, ποὺ εἶναι ἡ φωτιά: **«Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται»** (Ματθ. ζ' 19). Ἰδιαίτερα τὸ Εὐαγγέλιο τῆς Κρίσεως μᾶς ἀποκαλύπτει τὴν καταδίκη τῆς ἀκαρπίας. Τὰ φοβερὰ λόγια τῆς ἀποδοκιμασίας τοῦ μεγάλου Κριτοῦ ἀπευθύνονται στοὺς ἄγονους σὲ ἔργα ἀγάπης καὶ φιλανθρωπίας. Χάνουν τὴν βασιλεία τῶν οὐρανῶν ὄχι γιὰτὶ ἔκλεψαν, ἀλλὰ γιὰτὶ δὲν πρόσφεραν. Ὅχι γιὰτὶ ἀδίκησαν, ἀλλὰ γιὰτὶ δὲν εὐεργέτησαν. Ἦταν οὐδέτεροι. Καὶ οἱ οὐδετερόφιλοι παρατηρητὲς τῆς δυστυχίας ἀποδοκιμάζονται, ἔστω καὶ ἂν δὲν βαρύνονται μὲ ἄλλα ἐπίμεμπτα ἔργα. Ὅταν δηλαδὴ μπορεῖ κανεὶς νὰ κάνει τὸ καλὸ καὶ τὸ παραμελεῖ καὶ δὲν τὸ κάνει, ἔχει ἐνοχή.

«Δὲν ἀρκεῖ ἡ ἀποχὴ τῶν κακῶν. Χρειάζεται καὶ ἡ ἐργασία τῶν καλῶν ἔργων. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ μᾶς συμβουλεύει **«νὰ ἀπομακρυνθοῦμε ἀπὸ τὸ κακὸ καὶ νὰ κάνουμε τὸ ἀγαθὸ»** (Ψαλμ. λγ' 15). Δὲν τιμωροῦνται μόνο τὰ πονηρὰ ἔργα. Ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖνοι ποὺ δὲν ἔθρεψαν πεινασμένο καὶ δὲν πότισαν διψασμένο καὶ δὲν ἔντυσαν γυμνὸ, οὔτε ἔκλεψαν οὔτε πλεονέκτες ἦσαν οὔτε ξένα πράγματα πῆραν. Ἀλλὰ ἐπειδὴ δὲν ἦσαν φιλόανθρωποι καὶ ἐλεήμονες γι' αὐτὸ

παραδόθηκαν στὴν αἰώνια κόλαση ποὺ δὲν ἔχει τέλος. Ἀπὸ αὐτὰ μαθαίνουμε, ὅτι ἀρχὴ τῆς σωτηρίας μας δὲν εἶναι ἡ ἀποχὴ τῶν κακῶν, ἂν δὲν προστεθεῖ καὶ ἡ ἀπόκτηση τῶν ἀγαθῶν καὶ ἡ ἐκτέλεση τῶν ἔργων τῆς ἀρετῆς», γράφει ὁ ἱερός Χρυσόστομος.

Καὶ ὄχι μόνον αὐτὸ. Μπορεῖ νὰ ὑπάρχει πλῆθος

ἄλλο ἀρετῶν, ἂν δὲν ὑπάρχει ἡ ἀγάπη καὶ ἡ φιλανθρωπία, ἂν δὲν ὑπάρχουν τὰ ἔργα τῆς καλοσύνης, τότε ἐπίπλαστη καὶ ἄχρηστη εἶναι ὅλη αὐτὴ ἡ ἀρετὴ. Παράδειγμα χτυπητὸ οἱ πέντε μωρὲς παρθένες. Τὶς παρουσιάζει ὁ Χρυσόστομος νὰ χτυπᾶνε τὴν πόρτα καὶ ὁ νυμφίος Χριστὸς νὰ ἀποκρίνεται ἀπὸ μέσα μὲ τὴν φοβερὴ ἐκείνη φωνὴ **«οὐκ οἶδα ὑμᾶς»**. Δὲν σᾶς γνωρίζω. Καὶ συνεχίζει ὁ ἴδιος:

«Δὲν μᾶς γνωρίζεις, Κύριε; Ἀπὸ τὴν γέννησή μας σὲ Σένα δοθήκαμε. Ἀπὸ τὰ νιάτα μας σὲ ἀκολουθήσαμε. Τὴν ἀγνότητά μας φυλάξαμε. Τὸ σῶμα μας, ὅπως ἔσθ' Ἐσὺ τὸ δημιούργησες, τὸ διατηρήσαμε ἄφθαρτο. Δὲν παραδώσαμε τὰ μέλη μας στὰ πάθη. Ἀπὸ Σένα περιμένουμε νὰ δεχθοῦμε στεφάνια δόξης. Καὶ τώρα μᾶς ἐκλείσεις τὶς πόρτες καὶ μᾶς λές, ὅτι “δὲν σᾶς γνωρίζω;” Γιατί Κύριε;... Ναι, ἀποκρίνεται ὁ Κύριος, εἴσατε παρθένες, ἀλλὰ δὲν ἔχετε νυφικὸ στολισμό. Ἀσκήσατε τὴν ἀγνότητα τοῦ σώματος, ἀλλὰ πληγώσατε τὴν ἀγνότητα μὲ τὴν ἀπανθρωπία. Τὸ σῶμα σας εἶναι ἀμόλυντο, ἀλλὰ ἡ ζωὴ σας χωρὶς ἀγάπη καὶ εὐσπλαχνία... Ὁ νυμφῶνας μου εἶναι γιὰ ἐκεῖνες ποὺ ἀπόκτησαν τὸ λάδι τῶν καλῶν ἔργων... Ἡ βασιλεία μου ἀνήκει στοὺς ἐλεήμονες. Ἐκεῖνος ποὺ μιμήθηκε τὴν δική μου εὐσπλαχνία στοὺς φτωχοὺς μπορεῖ εὐκόλα νὰ εἰσέλθει, ὅπου βρίσκομαι ἐγώ».

Δὲν μπορεῖ, λοιπόν, ὁ Χριστιανὸς νὰ ἀρκεῖται σὲ μιὰ ψευδαυτάρκεια, σὲ μιὰ ἀμφίβολη θρησκευτικὴ ἢ σὲ μιὰ ἀποκοιμιστικὴ τυπολατρία. Ἡ πνευματικὴ του ζωὴ καὶ ἡ γνησιότητά της ἐλέγχονται ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης. Ἀπὸ τὸ ζωηρὸ ἐνδιαφέρον του γιὰ τὸν συνάνθρωπό του, γιὰ τοὺς ἀδελφούς του. Εἶναι ἀπαράδεκτο νὰ κλείνεται στὸν ἑαυτό του καὶ νὰ μένει ἱκανοποιημένος, γιὰτὶ δὲν ἔκλεψε, δὲν ἔβλαψε. Βλάπτει πολλούς, ἂν δὲν τοὺς εὐεργετῇ. Ἕνα μεγάλο θέμα καθημερινοῦ προβληματισμοῦ, πάντοτε ἐπίκαιρο γιὰ τὸν καθένα μας. Ἀπὸ τὴ σωστὴ τοποθέτησή μας καὶ ἀντιμετώπιση ἐξαρτᾶται τὸ αἰώνιο μέλλον μας.

Δρόμος μετ' ἐμποδίων

Αὐτὸν τὸν τίτλο θὰ ἔβαζε στὴ βιογραφία του ὁ Μπάρμπα-Αντώνης, ἂν ἔγραφε κάποτε τὸ ἡμερολόγιο τῆς ζωῆς του. Ἕνας δρόμος μὲ πολλὰ ἀγκάθια καὶ μὲ πολλὰ ἐμπόδια ἦταν οἱ ἡμέρες του. Μιὰ σειρὰ ἀπὸ θλίψεις καὶ στενοχώριες. Μιὰ ἀλυσίδα ἀπὸ περιφρονήσεις, ἀπογοητεύσεις, καταστροφές. Σὰν τὴν ἐλιά πού τὴν τσακίζουν οἱ πέτρες στὸ λιотρίβι. Σὰν τὸν χρυσὸ πού τὸν καίει τὸ πυρακτωμένο καμίνι. Ἐτσι πέρασε ὅλη ἡ ζωὴ του. Ἡ πικρὴ γεύση τῶν ἀποτυχιῶν τὸν εἶχε ποτίσει ὀλόκληρο πολλές φορές. Εἶχε βάλει πολλοὺς στόχους νέος. Ξεκίνησε μὲ τόσες ἐλπίδες στὴ ζωή. Ἦταν προετοιμασμένος καλά. Εἶχε ἀπόλυτη βεβαιότητα γιὰ τὴν ἐπιτυχία. Καὶ ὅμως σὲ τόσα πράγματα ἔπεσε ἔξω. Τὰ πλούτη πού εἶχε βάλει στόχο στὴ ζωὴ του, δὲν κατόρθωσε ποτὲ νὰ τὰ ἀποκτήσει, τὸ ἴδιο καὶ τὴν δόξα. Στὴν οἰκογένεια πού ἔφτιαξε, εἶχε βέβαια τὶς χαρές του, λιγοστὲς ὅμως. Κι ἐκεῖ πολλὰ πικρὰ ποτῆρια ἤπιε. Τὸ πρῶτο χτύπημα ἦταν ὅταν συνόδεψε τὴν γυναίκα του, πολὺ πρόωρα, στὴν τελευταία τῆς κατοικία. Καὶ ἀπὸ τότε δὲν σταμάτησαν οἱ μαχαιριές. Ἐχασε καὶ τὰ παιδιά του τώρα. Δὲν πέθαναν. Ὅχι! Πέθανε ὅμως αὐτὸς γι' αὐτά. Ἐσβησε ὁ πατέρας μέσα στὴ μνήμη τῶν παιδιῶν του. Γιὰ κεῖνα δὲν εἶναι πιά αὐτὸς σήμερα οὔτε κἂν μιὰ ἀνάμνηση, ὅπως ἡ μακαρίτισσα μητέρα τους. Καὶ τὰ ἐμπόδια, οἱ δυσκολίες καὶ οἱ θλίψεις συνεχίζονται.

Τώρα οἱ γύρω περιεργάζονται τὸν γέροντα, σὰν κάτι παρᾶξενο. Ὅταν τοῦ μιᾶνε παίρνουν ἕνα προστατευτικὸ ὕφος ἐλεήμονος κι ἀρχίζουν μιὰ ἀτέλειωτη σειρὰ ἀπὸ ἐρωτήσεις. Πολλές εἶναι λογικές. Μερικὲς ὅμως δὲν εἶναι ἀπλῶς ἄστοχες, μὰ πειρακτικὲς καὶ ἐξοργιστικὲς. Τί χάνουν ἐκεῖνοι πού τὶς ἀπευθύνουν; Τίποτα. Μὰ ὁ γέροντας νὰ μεταβάλλεται σὲ φαιδρὸ πρόσωπο τῆς συντροφιάς; Ἐ, αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ τὸ σηκώσει ὁ Μπάρμπα-Αντώνης. Τουλάχιστον αὐτὸ τὸ «**ἔθνος τὸ ἀναιδές... οἱ οὐκ ἠσχύνθησαν πρεσβύτην**» (Βαρούχ δ' 15), νὰ τὸν ἄφηναν στὸν πόνο του καὶ νὰ μὴν πρόσθεταν πληγὲς στὶς πληγές του...

Κάθε εὐαίσθητη ψυχὴ καὶ στοιχειώδη πολιτισμὸ ἂν ἔχει, πονάει μὲ τὴν δοκιμασία ἐνὸς ὁποιοῦδήποτε ἀνθρώπου, πολὺ περισσότερο ἐνὸς γέροντα. Εἶναι ἔμφυτο στὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ νὰ πάσχει κοντὰ σ' ἐκεῖνον πού ταλαιπωρεῖται καὶ ὑποφέρει. Πολλές φορές μάλιστα γεννιέται σὰν καρπὸς αὐτῆς τῆς στοργῆς τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν ἀνακούφιση αὐτῶν τῶν ἀδελφῶν μας. Μὰ παραπάνω ἀπὸ κάθε ἀνθρώπινη βοήθεια στέκει ἡ στοργὴ καὶ ἡ μέριμνα τοῦ Κυρίου μας. Φυσικὰ ἡ τραγικὴ αὐτὴ ὄψη τῶν πραγμάτων δὲν εἶναι γενικὸ φαινόμενο. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἀρκετοὶ πού γεύονται αὐτὲς τὶς πικρίες.

Πονεμένες ψυχές, σεῖς πού συχνὰ λέτε «γιατὶ σὰν τὸν Ἰὼβ καὶ ἐγὼ νὰ ὑποφέρω;» μὴν ἀπελπίζεσθε. Θυμηθεῖτε πὼς ἡ νύχτα τοῦ σβησίματός σας καὶ τὸ μεσονύκτιο τοῦ πόνου σας, φέρνει στὸ γλυκοχάραμα τοῦ Θεοῦ, στὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ. Ἡ κάθε θλίψη, μικρὴ ἢ μεγάλη, εἶναι ὁ προθάλαμος τῆς εὐφροσύνης. Οἱ ὀδύνες σας σὲ λίγο θὰ μεταμορφωθοῦν σὲ ἀθάνατες χαρές. Αὐτὴ τὴ στιγμή πού βαδίζετε τὸ δρόμο τοῦ μαρτυρίου σας, ἀκολουθεῖτε τὰ ἴχνη τοῦ ἑσταυρωμένου Κυρίου μας. Γι' αὐτὸ ἂν σᾶς ξέχασαν «**οἱ κύκλω ὑμῶν**», οἱ γνωστοὶ καὶ οἱ φίλοι σας, ἂν γίνετε «**ξένος τοῖς υἱοῖς τῆς μητρὸς σας**», καὶ τὰ ἀδελφία σας ἢ τὰ παιδιά σας κάνουν ὅτι δὲν σᾶς γνωρίζουν, ὁ οὐράνιος Πατέρας εἶναι στὸ πλευρὸ σας. Νά, σᾶς ψιθυρίζει:

«Εἶδον τὰ δάκρμά σου»

παιδί μου. Αὐτὸς θὰ μεταβάλλει τὸ κεντρὶ τοῦ πόνου σας σὲ αἰτία μιᾶς νέας δημιουργίας. Κάτω ἀπὸ τὸ θεϊκὸ του βλέμμα ἡσυχάστε. Θὰ προστάξει τὴν τρικυμία σας νὰ κοπάσει. Θὰ δώσει τὴ γαλήνη στὶς ψυχές σας. **«Σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν»** ὁ πολυεὐσπλαχνος πάντα χαρίζει.

Πόσο καλὸ θὰ ἦταν νὰ εἶχαμε ὅλοι τὴν δύναμη τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου, πού ἔγραφε, μιμούμενος τὸν ἀπόστολο Παῦλο, «*χαίρω γιατί πονῶ*». Πόσο ωραῖο καὶ ὑψηλὸ θὰ ἦταν νὰ ἐπαναλαμβάναμε ὅλοι οἱ δοκιμαζόμενοι ἀπὸ τὶς θλίψεις, τὰ ὑπέροχα λόγια τοῦ ἱεροῦ Χρυσσοστόμου, «*δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἔνεκεν, οὐ γὰρ παύσομαι τοῦτο ἐπιλέγων αἰεὶ, ἐπὶ πᾶσι μοι τοῖς συμβαίνουσιν*».

Ἄς σταθοῦμε ὅμως στοὺς πρόποδες, ἀφοῦ τὰ ὕψη εἶναι ἀπροσπέλαστα γιὰ μᾶς ἀκόμην. Ἄς μὴ παραδώσουμε τὸν ἑαυτὸ μας στὰ κρῦα χέρια τῆς ἀπελπισίας καὶ στὰ σιδερένια νύχια τῆς ἀπόγνωσης. Τὰ τρυπημένα ἀπὸ τὰ καρφιά τοῦ Σταυροῦ χέρια τοῦ Χριστοῦ μας εἶναι ἀνοικτὰ γιὰ νὰ ἀγκαλιάσουν ὅλους τοὺς θλιμμένους ὀδοιπόρους τῆς ζωῆς. Ἡ φωνὴ τοῦ Ἐσταυρωμένου γεμάτη συμπόνοια μᾶς λέει: **«Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι καὶ πεφορτισμένοι καὶ ἀναπαύσω ὑμᾶς»**.

Ἄς μὴ παραδώσουμε τὸν ἑαυτὸ μας στὰ κρῦα χέρια τῆς ἀπελπισίας καὶ στὰ σιδερένια νύχια τῆς ἀπόγνωσης. Τὰ τρυπημένα ἀπὸ τὰ καρφιά τοῦ Σταυροῦ χέρια τοῦ Χριστοῦ μας εἶναι ἀνοικτὰ γιὰ νὰ ἀγκαλιάσουν ὅλους τοὺς θλιμμένους ὀδοιπόρους τῆς ζωῆς. Ἡ φωνὴ τοῦ Ἐσταυρωμένου γεμάτη συμπόνοια μᾶς λέει: «Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι καὶ ἀναπαύσω ὑμᾶς».

«Ἀδελφοί, ἔχοντες Ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν

τῆς ὁμολογίας. Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθεῖσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν. Πᾶς γὰρ Ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ

ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
Γ' ΝΗΣΤΕΙΩΝ (ΣΤΑΥΡΟΠΡΟΣΚΥΝΗΣΕΩΣ)
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐβρ. δ' 14 - ε' 6
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Μάρκ. ν' 34 - θ' 1

ἁμαρτιῶν· μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περικείται ἀσθένειαν· καὶ διὰ

ταύτην ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθάπερ καὶ ὁ Ἀαρών. Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε· καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· σύ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ».

ΒΑΣΙΛΙΚΑ ΠΡΟΝΟΜΙΑ

«Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν».

Ὅλοι οἱ βαπτισμένοι ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ εἴμαστε ὑπῆκοοι τοῦ Βασιλέως καὶ Μεγάλου Ἀρχιερέως Ἰησοῦ Χριστοῦ. Γνωρίζουμε ὅμως ποιὸς εἶναι ὁ Βασιλέας μας καὶ ποῖα εἶναι τὰ προνόμια, πὸ μᾶς ἐξασφαλίζει ἡ ὑπηκοότητα στὸν θρόνο του; Ὁ ἀπόστολος Παῦλος κάνει λόγο γιὰ τὸ βασικὸ αὐτὸ θέμα.

Ο ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ

Ποιὸς εἶναι λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς Χριστός, στὸ βασίλειο τοῦ ὁποῖου ἀνήκουμε ὡς Χριστιανοί; Εἶναι ὁ μέγας Ἀρχιερέας μας, ἀπαντᾷ ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἔχει διέλθει τοὺς οὐρανοὺς καὶ κάθεται στὰ δεξιὰ τοῦ Θεοῦ. Καὶ σ' αὐτὸν πρέπει νὰ πιστεύουμε σταθερὰ μὲ ὅλη μας τὴν καρδιά. Καὶ ποῖο εἶναι τὸ βασικὸ χαρακτηριστικὸ τοῦ βασιλέα μας; Ἡ συμπάθεια καὶ φιλανθρωπία, συνεχίζει ὁ θεῖος Ἀπόστολος. «**Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθεῖσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν**». Ὁ Βασιλέας καὶ Ἀρχιερέας μας Χριστὸς δοκίμασε ὅλους τοὺς πειρασμούς, πὸ δοκιμάζουμε καὶ μεῖς οἱ ἄνθρωποι, χωρὶς βέβαια οὔτε σκιὰ ποτὲ ἁμαρτίας νὰ μολύνει τὴν ἀσπιλὴ ἀγιότητά του.

Ἄς σκεφθοῦμε καλὰ αὐτὸ πὸν τὸνίζει τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Εἶναι τόσο βασικὸ γιὰ τὴν ζωὴ μας. Συκοφαντεῖσαι χωρὶς λόγο ἀπὸ τοὺς συναδέλφους σου; Διώκεσαι γιὰ τὴν τιμιότητα καὶ τὴν ἀγνότητά σου; Σὲ χτυποῦν οἱ θλίψεις καὶ οἱ πειρασμοί; Ποτὲ μὴν πεῖς: Δὲν ὑπάρχει κανεὶς νὰ νιώσει τὸν πόνο μου, κανεὶς ν' ἀκούσει τοὺς στεναγμούς μου, κανεὶς νὰ κατανοήσει τὴν ἀδυναμία μου. Γιατὶ αὐτὸ δὲν εἶναι σωστό. Γιατὶ ὑπάρχει Κάποιος, πὸν ξέρει τί σημαίνει νὰ ζεῖς σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν γῆ, τὴν κοιλάδα τοῦ πόνου καὶ τῶν δακρύων καὶ τῶν πειρασμῶν. Εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ μέγας Ἀρχιερέας μας, πὸν μπορεῖ νὰ μᾶς νιώσει, νὰ μᾶς συμπαθήσει, νὰ μᾶς συγχωρήσει. Γιατὶ πόνεσε κι αὐτός, ἔκλαψε κι αὐτὸς καὶ τὰ ἀγκάθια τῆς γῆς τοῦ ἔγιναν ἀκάνθινος στέφανος. Ἄν ὑπάρχει ἕνας, πὸν μπορεῖ πραγματικὰ νὰ μᾶς νιώσει εἶναι ὁ ἀρχιερέας μας, ὁ φιλάνθρωπος Ἰησοῦς.

Ο ΘΡΟΝΟΣ ΤΟΥ

Προηγουμένως ὁ θεῖος Ἀπόστολος μᾶς εἶπε, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς κάθεται στὸν οὐράνιο θρόνο του στὰ δεξιὰ τοῦ Θεοῦ. Στὴν συνέχεια μᾶς τονίζει ὅτι ὁ θρόνος αὐτὸς τοῦ Χριστοῦ εἶναι «**θρόνος χάριτος**». Τί σημαίνει αὐτό;

Ὁ θρόνος εἶναι τὸ σύμβολο τῆς κυριαρχικῆς ἐξουσίας ἐνὸς βασιλιά. Στὴν ἀρχαία ἐποχὴ, οἱ βασιλιάδες κάθονταν στὸν θρόνο τους, γιὰ νὰ δικάσουν, νὰ λύσουν τὶς διαφορὲς καὶ νὰ ἀποδώσουν τὴν δικαιοσύνη στὸν λαό. Ἦταν φοβερὸ γιὰ ἕνα παραβάτη τῶν νόμων, γιὰ ἕνα ἔνοχο, νὰ ὀδηγηθεῖ μπροστὰ στὸν βασιλικὸ θρόνο. Οἱ κεραυνοὶ τῆς τιμωρίας καὶ τῆς καταδίκης θὰ ἐπεφταν ἐπάνω του. Σπάνια ἀπὸ τὸν θρόνο ἐκεῖνο νὰ δοθεῖ χάρη. Νὰ γίνει «**θρόνος χάριτος**».

Ὁ θρόνος ὅμως τοῦ Βασιλέα Χριστοῦ εἶναι πάντοτε «**θρόνος χάριτος**». Αὐτὴ τὴν στιγμὴ, σήμερα, αὔριο, ὅσο θὰ διαρκεῖ ἡ ζωὴ μας, ὅσο θὰ ὑπάρχει ὁ κόσμος αὐτὸς καὶ μέχρι τὴν στιγμὴ τῆς δευτέρας παρουσίας του, ὅταν ἔλθει πλέον ὡς Κριτῆς, μέχρι τότε ὁ θρόνος τοῦ Χριστοῦ θὰ εἶναι θρόνος χάριτος. Θὰ δίνει χάρη καὶ ἄφεση σὲ ὅσους τὴν ζητοῦν.

Ὡς ὑπῆκοοι λοιπὸν τοῦ Χριστοῦ, δὲν ἔχομε παρὰ νὰ χρησιμοποιοῦμε τὸ μεγάλο μας προνόμιο. Μᾶς τὸ ὑποδεικνύει ὁ Ἀπόστολος: «**Προσερχώμεθα μετὰ παρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν**». Ὡς ὑπῆκοοι ἐνὸς τόσο φιλάνθρωπου καὶ στοργικοῦ βασιλέα πρέπει μὲ θάρρος καὶ ἀφοβὴν πεποίθησι νὰ πλησιάζουμε τὸν θρόνο του, γιὰ νὰ βροῦμε τὴν συγχώρησι, τὴν βοήθεια, τὴν προστασία. Πάντοτε πρέπει νὰ γίνεται αὐτό. Ἰδιαίτερα ὅμως τὴν περίοδο αὐτὴ τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, πὸν μᾶς ὀδηγεῖ μέρα μὲ τὴν μέρα στὸν Σταυρὸ τοῦ Γολγοθᾶ, στὸν θρόνο τῆς χάριτος. Ἡ προσευχὴ, ἡ συμμετοχὴ στὴν θεία λατρεία, ἡ μετάνοια καὶ ἐξομολόγησι μᾶς βοηθοῦν νὰ προσεγγίζουμε καὶ νὰ καταφεύγουμε στὸν θρόνο τῆς χάριτος. Ἄς τὰ χρησιμοποιοῦμε ὅλοι καὶ ὅπως πρέπει. Ἐτσι θὰ νιώσουμε βαθιὰ τί σημαίνει νὰ εἴμαστε ὑπῆκοοι τοῦ βασιλέα Χριστοῦ.

« Ἀδελφοί, τῷ Ἀβραάμ ἐπαγγειλάμενος ὁ Θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχε μείζονος ὁμόσαι, ὡμοσε καθ' ἑαυτοῦ, λέγων· ἢ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε· καὶ οὕτω μακροθυμήσας ἐπέτυχε τῆς ἐπαγγελίας. Ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνύουσι, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρασ εἰς βεβαίωσιν ὁ ὄρκος· ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ Θεός ἐπιδειξάι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθε-

ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
Δ' ΝΗΣΤΕΙΟΝ (ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΛΙΜΑΚΟΣ)
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐβρ. στ' 13-20
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Μάρκ. θ' 17-31

τον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὄρκῳ, ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι

Θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος· ἦν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ, Ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα».

«ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΖΩΗΣ»

«Ἦν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν».

Στὴν ταραγμένη ἐποχὴ μας οἱ ἄνθρωποι χάνουν, ὄλο καὶ περισσότερο, τὸ αἶσθημα τῆς ἀσφάλειας. Γι' αὐτὸ θέλουν κάπου νὰ ἀκουμπήσουν, κάπου νὰ στηρίξουν τὴν ζωὴ τους, νὰ ἀσφαλιστοῦν. Τὰ ἀνθρώπινα μέτρα ἀσφαλείας ἀποδεικνύονται συνήθως ἀνίσχυρα. Λοιπὸν δὲν ὑπάρχει κανένας τρόπος ἀσφαλίσεως τῆς ζωῆς μας; Στὸ σημερινὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὑποδεικνύει δύο ὑπέροχους τρόπους ἐξασφαλίσεως τῆς ζωῆς. Ποιοὶ εἶναι αὐτοί;

ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Στὸν Ἀβραάμ εἶχε δώσει ὁ Θεὸς μιὰ μεγάλην ὑπόσχεση, ποὺ ἦταν καὶ ὄρκος μαζί: «**ἢ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε**». Θὰ σὲ γεμίσω μὲ πλούσιες εὐλογίες καὶ θὰ σοῦ χαρίσω ἀναρίθμητους ἀπογόνους. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ὑπέγραψε ἕνα συμβόλαιο, τὸ ὁποῖον ἐτήρησε κατὰ γράμμα. Γιατὶ πραγματικὰ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ ἐπληθύνθησαν καὶ ἔγιναν ἔθνος μέγα. Ἐτσι ἔδειξε ὁ Θεὸς «**τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ**». Ὅτι δηλαδὴ, ἡ ἀπόφασί του εἶναι ἀμετάκλητη καὶ ὀριστική. Οἱ ὑποσχέσεις του δὲν διαψεύδονται ποτέ. Πραγματοποιοῦνται πάντοτε.

Νά, λοιπὸν, ὁ πρῶτος τρόπος πραγματικῆς καὶ ὀριστικῆς ἐξασφαλίσεως τῆς ζωῆς μας: Ἡ πιστότητα τοῦ Θεοῦ στὴν ἐκπλήρωση τῶν ὑποσχέσεών του. «**Τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς τοῦ Θεοῦ**» εἶναι τὸ σταθερὸ καὶ ἀμετακίνητο ἔδαφος, ἐπάνω στὸ ὁποῖο μπορούμε μὲ ἀπόλυτη ἀσφάλεια νὰ στηρίζουμε τὸ οἰκοδόμημα τῆς ζωῆς μας.

Ἐχουμε ἀπόλυτη ἀνάγκη προστασίας. Σὲ ποιὸν θὰ καταφύγουμε; Σὲ ποιὸν ἄλλο παρὰ σ' Εκείνον, ποὺ μᾶς ὑπόσχεται: «**οὐ μὴ σε ἀνῶ οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλίπω**»;

Θὰ καταφύγουμε στὸν Θεὸ μας, τοῦ ὁποίου ὁ λόγος εἶναι συμβόλαιο καὶ τηρεῖ ὅπωςδῆποτε τὴν ὑπογραφή του. Μᾶς πιέζουν οἰκονομικὲς δυσκολίες, μᾶς ἀπειλεῖ ἡ ἀδικία καὶ τὸ ψέμα τῶν ἀνθρώπων; Μὴν ἀργοῦμε. Ἄς κτυπήσουμε τὴν πόρτα τοῦ οὐρανοῦ Πατέρα ποὺ μᾶς ὑποσχέθηκε: «**αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν, ζητεῖτε καὶ εὕρησθε, κρούετε καὶ ἀνοιγῆσεται ὑμῖν**» (Ματθ. ζ' 7). Δὲν μπορεῖ νὰ μὴ τηρήσει τὴν ὑπόσχεσή του. «**Ἀδύνατον ψεύσασθαι Θεόν**», μᾶς τονίζει σήμερα ὁ Ἀπόστολος. Γύρω μας

μπορεῖ τὰ πάντα νὰ καταρρέουν, νὰ ἐξαφανίζονται, νὰ γίνονται καπνὸς καὶ στάχτη. Ἐνα μόνον μένει σταθερὸ καὶ ἀμετακίνητο. Ἡ ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ. Ὅλοι γύρω μας μπορεῖ νὰ μᾶς γεμίζουν μὲ «ὑποσχέσεις» καὶ στὸ τέλος νὰ τοὺς βλέπουμε νὰ χάνονται, νὰ λησμονοῦν, νὰ ἀρνοῦνται ὅ,τι ὑποσχέθηκαν. Ἐνας μόνον δὲν πρόκειται ποτέ νὰ λησμονήσει, νὰ ἀρνηθεῖ. Εἶναι ὁ Θεὸς μας. Αὐτὸς ἦταν, εἶναι καὶ θὰ εἶναι πιστὸς στὶς ὑποσχέσεις του.

Ἡ Ἀγκυρὰ ποὺ ὤζει

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος προχωρεῖ καὶ σὲ ἕνα δεύτερο τρόπο ἀσφαλίσεως τῆς ζωῆς. Καὶ αὐτὸν τὸν βρίσκει σὲ μιὰ λέξη, ποὺ φανερώνει μιὰ βασικὴ χριστιανικὴ ἀρετὴ, στὴν ἐλπίδα. Οἱ ἄνθρωποι, ποὺ πιστεύουν στὸν Θεὸ ἔχουν τὴν ἐλπίδα «**ὡς ἄγκυραν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν**». Πῶς ἀσφαλιζεται τὸ πλοῖο ἀπὸ τοὺς κλυδωνισμοὺς; Ρίχνει τὴν ἄγκυρά του στὸν βυθό, ποὺ εἶναι σταθερὸς καὶ ἀμετακίνητος. Ὅσο καὶ ἂν τὸ κτυποῦν οἱ ἄνεμοι δὲν πρόκειται νὰ τὸ μετακινήσουν.

Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὴν χριστιανικὴ ἐλπίδα. Ἡ ζωὴ τοῦ Χριστιανοῦ μπορεῖ νὰ εἶναι τρικυμισμένη, νὰ τὴν κτυποῦν οἱ ἄνεμοι τῶν δοκιμασιῶν καὶ τὰ κύματα τῶν δυσκολιῶν. Στὸν οὐρανὸ ὁμως, στὴν αἰωνιότητα, ἐκεῖ ποὺ βρίσκεται ὁ Σωτῆρας καὶ Λυτρωτὴς μας, ὁ Θεὸς μας, ἐκεῖ ἐπικρατεῖ ἡ γαλήνη καὶ ἡ ἡρεμία καὶ ἡ σταθερότητα. Καὶ ἡ ἐλπίδα, ἡ ἄγκυρα αὐτῆ τῆς ψυχῆς, εἰσέρχεται στὸν οὐράνιο κόσμον, «**ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς**» καὶ ἐξασφαλίζει στὸν πιστὸ τὴν γαλήνη.

Δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ δοκιμάσουμε τὴν μέθοδο αὐτή. Τὰ μικρὰ κύματα, ἀλλὰ καὶ οἱ μεγάλες τρικυμίες δὲν λείπουν ἀπὸ τὸ πέλαγος τῆς ζωῆς. Μιὰ ἀπροσδόκητη οἰκονομικὴ δυσκολία, μιὰ ξαφνικὴ ἀρρώστια, μιὰ συκοφαντία, ἕνας θάνατος καὶ τόσα ἄλλα μικρὰ ἢ μεγάλα κύματα κτυποῦν συχνὰ τὸ σκάφος τῆς ζωῆς μας. Στὶς περιπτώσεις αὐτὲς μὴν τὰ χάνουμε. Μὴν ἀπελπιζόμεσθε. Ἄς μάθουμε νὰ ρίχνουμε τὴν ἄγκυρα τῆς ἐλπίδας μας στὸν οὐρανὸ. Εἶναι ὁ μόνος τρόπος νὰ ἐξασφαλίσουμε τὴν εἰρήνη τῆς ψυχῆς μας. «**Ἐλπίσον ἐπὶ τὸν Θεόν**» παραγγέλλει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Γιατὶ αὐτὸς εἶναι ἡ μόνη σωτηρία καὶ ἀσφάλειά μας (Ψαλμ. μα' 12).

ΔΙΑΛΟΓΟΣ με τούς ἀναγνώστες μας

Ἡ ὀλόψυχη ἀγάπη στὸν Θεό

«**Νομίζω πὼς συχνὰ παγιδευόμαστε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι μετὰ τὴν θρησκευτικὴν προκαταλήψειν μας. Ἡ πίστις μας, ἀλλὰ καὶ ἡ ζωὴ μας δὲν εἶναι ξεκάθαρες. Δὲν ἔχουμε σωστὴν ἱεράρχησιν. Τὰ ἐπουσιώδη τὰ θεωροῦμε οὐσιώδη καὶ ἀντίστροφα. Ὅχι τί λέει ὁ Θεός, ἀλλὰ τί λέμε ἐμεῖς. Μήπως “διυλίζουμε τὸν κώνωπα καὶ καταπίνουμε τὴν κάμπλον”; Ποιὸ εἶναι τὸ κριτήριον ποῦ θὰ μᾶς κρίνει ὁ Θεός;»**

Παλιὰ καὶ σύγχρονη ἡ τακτικὴ τῆς φαρισαϊκῆς ὑποκρισίας. Χρησιμοποιεῖ τὸν λόγο ὡς δίκτυον, γὰρ νὰ συλλάβει θύματα. Στὴν περίπτωσιν τοῦ Κυρίου, ἐπειδὴ δὲν μπορούσε νὰ τὸν συλλάβει φανερά, μηχανορραφεύσκει μετὰ παγιδευτικὰς ἐρωτήσεις. Τὴν μιὰ φορὰ τὸν παγιδεύει μετὰ τὸν αὐτοκρατορικὸν φόρον: **«Ἐξεστὶ δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ οὐ;»** (Ματθ. κβ´ 17). Τὴν ἄλλην μετὰ τὴν ἐρώτησιν γὰρ τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν: **«Ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος τῶν ἑπτὰ (ἀδελφῶν) ἔσται γυνή;»** Καὶ εὐθὺς ἀμέσως **«οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικός, πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων· διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ;»** (Ματθ. κβ´ 34-36).

Μιὰ ἐρώτησιν ποῦ ἂν καὶ δὲν φαίνεται, ἐκ πρώτης ὄψεως παγιδευτικὴ, ὅμως δὲν παύει νὰ εἶναι δύσκολη, ἂν λάβει κανεὶς ὑπόψιν τὴν συνθήκην τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Καὶ ὄχι μόνον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ κάθε ἐποχῆς. Ποιὸς θὰ μπορούσε νὰ προσδιορίσει μετὰ εὐκολίαν ποία εἶναι ἡ πρώτη ἐντολή; Ποιὸς εἶναι ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου;

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη οἱ ραββῖνοι ἀπαριθμοῦσαν ἑκατοντάδες ἐντολὰς, περισσότερα ἀπὸ ἑξακόσια παραγγέλματα στὸν νόμον. Καὶ τὰ ἀξιολογοῦσαν ἀναλόγως. Ἄλλα τὰ θεωροῦσαν βαρῖα καὶ ἄλλα ἐλαφρά, ἄλλα περισσότερον οὐσιώδη καὶ ἄλλα λιγότερον. Ἄλλα καὶ στὰ οὐσιώδη ὑπῆρχε διαφοροποίησιν. Ὑστερα ὁ τυπικισμὸς καὶ ἡ νομικιστικὴ σκέψιν ἔκαναν τὴν δικήν τους ταξινόμησιν καὶ ἀξιολόγησιν. Παραμέριζαν τὴν οὐσίαν καὶ ἔμεναν στὸν τύπον. Τὸ ἐπουσιώδες ἔπαιρνε τὴν θέσιν τοῦ οὐσιώδους. Πῶς ἄνθρωποι, ποὺ διύλιζαν τὸν κώνωπα καὶ κατάπιναν τὴν κάμπλον, ἦσαν δυνατόν νὰ συλλάβουν τὴν οὐσίαν τοῦ νόμου, τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, **«τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον;»** Οἱ φανατισμοί, οἱ φαρισαϊκὲς ἐγωπάθειαι, ἡ θρησκευτικὴ μισαλλοδοξία εἶχαν διαμορφώσει τὸν δικὸν τους ἠθικὸν κώδικα καὶ νομοθετοῦσαν σύμφωνα μετὰ τὴν ἐπιταγὴν τῶν προκαταλήψεων τους. Τελικὰ ὁ τυπικισμὸς καὶ ἡ λεπτομέρεια, ποὺ μάχονταν τὴν πνευματικὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀγάπην, εἶχαν τὴν πρώτην θέσιν στὴν ἐκτίμησίν τους.

Μέσα σ' αὐτὴν τὴν πνευματικὴν σύγχυσιν ὁ Κύριος δίνει μιὰ ἀπάντησιν σύντομην καὶ ἀπλῆν. Χρησιμοποιεῖ μιὰ φράσιν, πολὺ γνωστὴν, ἀπὸ τὸ Δευτερονόμιον, ποὺ ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ ἀπαγγέλλει κάθε Ἰουδαῖος

στὴν προσευχὴν τοῦ δύο φορὰς τὴν ἡμέραν: **«Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου»** (Ματθ. κβ´ 37).

Νὰ ποία εἶναι ἡ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. Ἡ ὀλόψυχη ἀγάπη στὸν Θεόν. Ὅχι μιὰ ὀποιαδήποτε ἀγάπη. Ὅχι ἓνα μέρος τῆς ἀγάπης μας. Ἐνα μέρος τῆς καρδιᾶς μας στὸν Θεόν καὶ ἓνα μέρος τῆς καρδιᾶς μας στὸν κόσμον τῆς ἀμαρτίας. Μιὰ τέτοια μοιρασμένη ἀγάπη δὲν εἶναι ἀγάπη. Εἶναι τὰ σοφία τῆς ἀγάπης. Καὶ ὁ Θεὸς εἶναι **«ζηλότυπος»**. Θέλει τὴν καρδίαν μας καὶ τὴν θέλει ὀλοκληρῆν. **«Παῖδι μου, δώσε μου τὴν καρδίαν σου»** εἶναι ἡ ἐπιθυμία Του. Πιὸ ἀπλά, ὁ Θεὸς θέλει τὴν καρδίαν μας νὰ τὸν ποθεῖ, ὁ νοῦς μας νὰ τὸν σκέπτεται καὶ ἡ θέλησίς μας νὰ πραγματοποιεῖ τὸ ἅγιον θέλημά Του.

Καὶ ὁ Θεὸς δὲν ζητεῖ τὴν ἀγάπην μας γὰρ τὸν ἑαυτὸν Του. Ὁ Θεὸς εἶναι **«ἀπροσδεής»**. Δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ ἐμᾶς. Ἐμεῖς ἔχουμε τὴν ἀνάγκην Του. Ἄν ζητεῖ, λοιπόν, τὴν ἀγάπην μας, τὴν ζητεῖ γὰρ νὰ μᾶς ἀγιασῇ, νὰ μᾶς ἐξυψώσῃ, νὰ μᾶς κάνει πραγματικὰ εὐτυχεῖς. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ δίνει τὴν καρδίαν του στὸν Θεόν ὁμοιώνεται μαζί Του, θεοῦται, γίνεται ἀληθινὸς ἄνθρωπος.

Ἀλλὰ ὁ Κύριός μας δὲν μένει μόνον στὴν ἀγάπην στὸν Θεόν. Αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. Ὑπάρχει ὅμως καὶ δευτέρη, ὅμοια μετὰ τὴν πρώτην. Καὶ ἡ πρώτη χωρὶς τὴν δευτέραν δὲν ὀλοκληρῶνεται. Ποία εἶναι; **«Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν»**. Μεγάλη ἡ πρώτη ἐντολή. Μεγάλη καὶ ἡ δευτέρη. Δὲν χωρίζεται ἡ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην. Ἡ μία συγκρατεῖ, ὑποβασιτάζει καὶ συμπληρῶναι τὴν ἄλλην. Ἀγάπη στὸν Θεόν, χωρὶς ἀγάπην στὸν ἄνθρωπον, δὲν ὑπάρχει. Εἶναι ψευτικὴ καὶ ἀπατηλὴ. Ἐκεῖνος ποὺ ἀγαπᾷ ἀληθινὰ τὸν Θεόν κατὰ φυσικὴν συνέπειαν ἀγαπᾷ καὶ τὸν πλησίον του. Ἐκεῖνος ποὺ δὲν ἀγαπᾷ τὸν πλησίον του οὔτε τὸν Θεόν ἀγαπᾷ, ἀφοῦ παραβαίνει τὴν ἐντολήν Του.

Ἡ ἀγάπη, λοιπόν, στὸν ἄνθρωπον, ὅταν εἶναι γνήσια καὶ ἀληθινή, θεμελιώνεται στὴν ἀγάπην στὸν Θεόν. Ἀκριβῶς γιὰ τὸν Θεόν εἶναι κοινὸς Πατέρας ὄλων. Καὶ αὐτὴ ἡ κοινότης μᾶς ὑπενθυμίζει τὴν ἀδελφικὴν μεταξὺ μας σχέσιν. Ἐδῶ βρίσκειται, ἂν μπορούμε νὰ τὴν ὀνομάσουμε ἔτσι, ἡ πρωτοτυπία τοῦ Κυρίου. Συνδυάζει τὴν δύο ἀγάπης σὲ μία. Τοῦ ζήτησαν νὰ προσδιορίσει τὴν πρώτην ἐντολήν καὶ ὁ Ἰησοῦς ἔνωσε τὴν δύο σὲ μία. Καὶ αὐτὴ τὴν ἐνότητά τῆς ἀγάπης τὴν καθιέρωσε ὡς τὸ θεμέλιον τοῦ νόμου. Καὶ εἶναι ἐπόμενον. Ἡ ἀγάπη στὸν Θεόν φέρνει μετὰ τὴν σειράν της τὴν ἐφαρμογὴν ὄλων τῶν ἄλλων ἐντολῶν. **«Τίς γὰρ ἀγαπῶν τὸν Θεόν καὶ τὸν πλησίον ἢ κλέψει ἢ μνησικακήσει ἢ μοιχεύσει ἢ φονεύσει ἢ πορνεύσει;»** (Θεοφύλακτος). Γιὰ τὴν ἀγάπην ὄχι μόνον δὲν πράττει, ἀλλ' οὐδὲ **«λογίζεται τὸ κακόν»** (Α´ Κορινθ. ιγ´ 5).

«Καρδιά σοφῶν ἐν οἴκῳ πένθους»

(Ἐκκλησιαστής ζ' 4)

Ποῦ θὰ βρεῖς δοσμένη τὴν καρδιά τῶν σοφῶν ἀνθρώπων; Ποιός τόπος τῆς ἀρέσει περισσότερο;

Ἀσφαλῶς οἱ βιβλιοθῆκες καὶ τὰ σπουδαστήρια. Στὰ βιβλία, στὴ μελέτη ἔχουν δώσει οἱ σοφοὶ τὴν καρδιά τους. Ἡ γνώση, ἡ ἐπιστήμη τοὺς ἔχει αἰχμαλωτίσει.

Αὐτὴ τὴν ἀπάντηση δίνουμε ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι. Ὁ Θεὸς ὅμως δίνει μιὰ ἀπάντηση τελείως διαφορετικὴ. Καὶ τὴν δίνει μὲ τὸ στόμα ἑνὸς ἀληθινὰ σοφοῦ, τοῦ βασιλιὰ Σολομώντος. Νὰ τί λέει: **«Καρδιά σοφῶν ἐν οἴκῳ πένθους»**. Ἡ καρδιά τῶν πραγματικὰ σοφῶν ἀνθρώπων βρίσκεται στὰ σπίτια ποὺ πενθοῦν.

Αἰσθάνομαι, τὴν ἔκπληξή σου γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ τοῦ Παντοδύναμου. Διερωτᾶσαι: Γιατί **«καρδιά σοφῶν ἐν οἴκῳ πένθους»**;

Πρῶτα-πρῶτα πρέπει νὰ ξεκαθαρίσουμε τί ἔννοεῖ ἐδῶ ὁ Θεὸς μὲ τὴ λέξη **«σοφῶν»**. Δὲν φαίνεται νὰ ἔννοεῖ τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ ξέρουν ἀπλῶς πολλὰ, ποὺ πιθανῶς εἶναι κινητὲς βιβλιοθῆκες. Ἐδῶ, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν ὅλη σειρά τοῦ κειμένου, ἔννοεῖ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ εἶναι φωτισμένοι μὲ θεία σοφία. Αὐτοὺς ποὺ γνωρίζουν καὶ ζοῦν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Αὐτοὺς ποὺ εἶναι πλούσιοι σὲ φρόνηση καὶ κατέχουν τὴ σοφία τῆς ζωῆς.

Ἡ καρδιά λοιπὸν αὐτῶν τῶν πραγματικὰ σοφῶν ἀνθρώπων, εὐχαριστεῖται νὰ ἐπισκέπτεται, νὰ μελετᾶει, νὰ μένει στὰ σπίτια ποὺ πενθοῦν. Διότι τὰ σπίτια ποὺ πενθοῦν περνοῦν μιὰ σκληρὴ δοκιμασία. Καὶ σὲ μιὰ τέτοια δοκιμασία καὶ θλίψη χρειάζονται βοήθεια καὶ συμπαράσταση ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ διαθέτουν σοφία Θεοῦ. Γιὰ κάθε οἰκογένεια ὁ θάνατος ἑνὸς μέλους τῆς εἶναι ἡ πιὸ δύσκολη καὶ πικρὴ ὥρα. Σ' αὐτὴ τὴ σκοτεινὴ ὥρα εἶναι ἀπαραίτητοι οἱ ὁδηγοί, οἱ καλοὶ ὁδηγοί. Καὶ μόνο ἡ καρδιά τῶν ἀληθινὰ σοφῶν μπορεῖ νὰ γίνεῖ καλὸς

ὁδηγὸς ἐκείνων ποὺ θρηνοῦν γύρω ἀπὸ ἕνα νεοσκαμμένο τάφο. Νὰ παρηγορήσει, νὰ ἐνισχύσει, νὰ τονώσει ἀντλώντας δύναμη ἀπὸ τὴν πηγὴ τῆς θείας δυνάμεως, τὸν Ἀρχηγὸ τοῦ πόνου, τὸν Κύριο.

* * *

«Καρδιά σοφῶν ἐν οἴκῳ πένθους». Διότι ἕνα σπίτι ἀποτελεῖ ἀνώτατη σχολὴ γιὰ τὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ. Ὁ θάνατος εἶναι ἕνας μέγας δάσκαλος. Καὶ οἱ ἀληθινοὶ σοφοὶ ζητοῦν τέτοιους μεγάλους δασκάλους. Τρέχουν σὲ σπίτια πένθους, διότι ἐκεῖ θὰ διδαχθοῦν πολλὰ, πάρα πολλὰ. Ἐκεῖ θὰ μάθουν ἀλήθειες, ποὺ δὲν θὰ τὶς μάθαιναν πουθενὰ ἄλλοῦ. Ἐκεῖ θὰ ἀποκτήσουν πείρα τῆς ζωῆς, τὴν βαθύτερη πείρα τῆς ζωῆς. Ἕνας νεκρὸς, μέσα ἀπὸ τὸ φέρετρό του μπορεῖ νὰ διδάσκει περίφημα. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς **«καρδιά σοφῶν ἐν οἴκῳ πένθους»**.

* * *

Σὺ κι ἐγὼ ποὺ παρακολουθοῦμε τὶς σκέψεις αὐτὲς ἕως ἐδῶ, ἄς κάνουμε τώρα μιὰ μικρὴ διακοπὴ. Ἄς προσπαθήσουμε νὰ θυμηθοῦμε καὶ νὰ καταγράψουμε τοὺς διάφορους γνωστοὺς ἢ συγγενικοὺς μας **«οἴκου πένθους»**. Ἄς σημειώσουμε τὶς οἰκογένειες ποὺ πενθοῦν. Ἰδιαίτερα ἄς ὑπογραμμίσουμε ἐκείνες ποὺ ὁ θάνατος τοῦς πῆρε πρόσωπα πολὺ ἀγαπημένα καὶ τὸ γεγονός τοῦς στοιχίσε πάρα πολὺ, ἴσως τοὺς γονάτισε ψυχικὰ. Ἄς ἀφήσουμε τὴν καρδιά μας νὰ τρέξει στὰ σπίτια αὐτὰ τοῦ πόνου. Νὰ μπεῖ μέσα, νὰ καθῆσει γεμάτη σεβασμὸ καὶ ἀγάπη κοντὰ στοὺς πενθοῦντες.

Καὶ ὅταν τρέξει ἡ καρδιά μας, δὲν μπορεῖ, θὰ τὴν ἀκολουθήσει καὶ ὅλο τὸ σῶμα. Θὰ ἀποφασίσουμε ὄχι μόνο μὲ τὴν διάθεση ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν παρουσία μας νὰ βρεθοῦμε κοντὰ στοὺς ἀδελφούς μας ποὺ πενθοῦν.

* * *

Κύριε, κάθε τι ποὺ ἔχει σχέση μὲ τὸν θάνατο μᾶς εἶναι πολὺ δυσάρεστο, τὸ ξέρεις. Γι' αὐτὸ ἴσως καὶ δὲν πολυαντέχουμε σὲ ἐπισκέψεις σπιτιῶν ποὺ θρηνοῦν ἕνα θάνατο. Προτιμᾶμε νὰ ἀφήνουμε τὴν καρδιά μας νὰ τρέχει σὲ εὐχάριστους τόπους, σὲ σπίτια ὅπου ἀνθεῖ τὸ τραγούδι καὶ τὸ γέλιο.

Ἡ ἀγάπη Σου ὅμως μᾶς διδάσκει ὅτι αὐτὸ δὲν ἀποτελεῖ σοφία. Σοφία ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὸ πνεῦμα Σου εἶναι ἐκείνη ποὺ παρακινεῖ σὲ ἐπισκέψεις οἰκογενειῶν ποὺ πενθοῦν. Δίδαξέ μας τὴν σοφία αὐτὴ. Μάθε τὴν καρδιά μας νὰ τρέχει πρόθυμη σὲ σπίτια πένθους. Νὰ τρέχει γιὰ νὰ δίνει καὶ νὰ ἀντλεῖ παρηγοριά, ἀνδρεία, φρόνηση καὶ σοφία.

Αὐτὸ ζοῦσαν κι ἔτσι παρηγοροῦσαν οἱ ἅγιοι καὶ οἱ θεοφόροι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας τοὺς πιστοὺς. Οἱ ἅγιες ψυχές, μᾶς λένε, ἀπολαμβάνουν ἀπερίγραπτη χαρὰ, ἀφοῦ *«τῇ ἀγγελικῇ προσετέθησαν τραπέζῃ καὶ γέενναν οὐ φοβοῦνται, ἀλλ' ἀφοβοὶ διαμένονσι καὶ ἀκατάπληκτοι, οὐδενὸς πονηροῦ συνειδότος τὸν τῆς κρίσεως φόβον ἐπάγοντος»*. Ζοῦν μαζί μὲ τοὺς ἀγγέλους, χωρὶς τὸ φόβο τῆς τιμωρίας, μὲ καθαρὴ συνείδηση. Καὶ ἔχουν πιὰ τὴ βεβαιότητα, ὅτι *«Θεοῦ ἐπέτυχον»*, *«τοῦ Χριστοῦ πάρεδροι καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ κοινωνοί»*.

«Σκέψον σὲ ποιὸν καὶ ποῦ πῆγε καὶ παρηγορήσου. Ἐκεῖ ποὺ βρίσκεται ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὁ ἀπόστολος Πέτρος, ὅπου ὅλοι οἱ ἅγιοι. Σκέψον πὼς θὰ ἀναστηθεῖ μὲ πόση δόξα καὶ λαμπρότητα. «Οὐκ ἔστι παρὰ δικαίους θάνατος, ἀλλὰ μετὰθεοις. Μετατίθεται γὰρ ὁ δίκαιος ἐκ τοῦ κόσμου τούτου εἰς τὴν αἰώνιον ἀνάπανσιν. Καὶ ὡσπερ τις ἀπὸ φυλακῆς ἐξέλθῃ, οὕτω καὶ οἱ ἅγιοι ἐξέρχονται ἀπὸ τοῦ μοχθηροῦ βίου τούτου εἰς τὰ ἀγαθὰ τὰ ἡτοιμασμένα αὐτοῖς». Πόσο, ἀλήθεια, μποροῦν νὰ ἀνακουφίσουν καὶ νὰ παρηγορήσουν οἱ ἀλήθειες αὐτὲς τὶς πονεμένες ψυχές!

«Ἀδελφοί, Χριστὸς παραγενόμενος Ἄρχι-ερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου, τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσηλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ Ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὐράμενος. Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ

ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
Ε΄ ΝΗΣΤΕΙΟΝ (ΜΑΡΙΑΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΣ)
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐβρ. θ΄ 11-14
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Μάρκ. ι΄ 32-45

τράγων καὶ σποδὸς δαμάλεως ραντίζουσα τοὺς κεκοινωνημένους ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, πόσω μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ Πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ, καθαρῶς τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι;»

«ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ» ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

«Τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ... καθαρῶς τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι»

Λέγουν πολλοί: «Ὅλα τὰ δίνει ἡ ἐποχή μας στὸν σημερινὸ ἄνθρωπο. Τοῦ ἱκανοποιεῖ κάθε ὑλικὴ ἀνάγκη. Ὑπάρχει ὅμως καὶ κάτι βασικὸ καὶ οὐσιαστικὸ ποὺ ἡ ἐποχή μας δὲν μπορεῖ οὔτε θὰ μπορέσει ποτὲ νὰ τοῦ προσφέρει. Ποιὸ εἶναι αὐτό; Ὁ ψυχικὸς καθαρμὸς, ἡ λύτρωσις τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Αὐτὸ εἶναι καὶ θὰ εἶναι ἀποκλειστικὸ ἔργο τοῦ Σωτῆρα Χριστοῦ γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ ὅλες τὶς ἐποχές. Γι' αὐτὴ τὴν ἀποκλειστικότητα μᾶς μιλάει ἡ σημερινὴ περικοπή, ὅταν λέει: **«τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ... καθαρῶς τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι».**

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΛΛΟΣ

Πανάρχαιος καὶ πανανθρώπινος ὁ πόθος τοῦ ψυχικοῦ καθαρμοῦ καὶ τῆς λυτρώσεως ὠθοῦσε τοὺς ἀνθρώπους σὲ αἱματηρὲς θυσίες καὶ ὀλοκαυτώματα. **«Τὸ αἷμα ταύρων καὶ τράγων»** ἔρρεε σὰν ποτάμι στοὺς βωμοὺς καὶ τὰ θυσιαστήρια τῆς γῆς. Καὶ ὅμως οἱ ποταμοὶ αὐτοὶ τῶν αἱμάτων δὲν κατόρθωσαν νὰ καθαρῶσιν τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸν ψυχικὸ μολυσμὸ. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος σημειώνει, ὅτι τὸ αἷμα τῶν θυσιαζομένων ζῶων ἔδινε μόνον σωματικὸ καθαρῶσιμὸ στοὺς ἀνθρώπους γιὰ νὰ μποροῦν ἔτσι νὰ μετέχουν στὴν λατρεία τοῦ Θεοῦ.

Ἐκεῖνο, ποὺ καθάρῶσε ὀριστικὰ καὶ γιὰ πάντα τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸν μολυσμὸ τῆς ἁμαρτίας ἦταν τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς **«ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ»** καὶ ἡ θυσία του αὐτὴ **«διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος»** ἐξασφάλισε **«αἰωνίαν λύτρωσιν»** στὸ ἀνθρώπινο γένος. Ὅ,τι δὲν κατόρθωσαν νὰ ἐπιτύχουν τὰ ἑκατομμύρια τῶν θυσιῶν καὶ οἱ ποταμοὶ τῶν αἱμάτων τὸ ἐπέτυχε **«ἐφάπαξ»**, μιὰ φορὰ γιὰ πάντα, ἡ θυσία καὶ τὸ τίμιον αἷμα τοῦ Κυρίου, ποὺ χύθηκε στὸν Σταυρὸ τοῦ Γολγοθα.

Ἄς τὸ προσέξουμε αὐτὸ ἰδιαιτέρως. Πουθενὰ ἄλλοῦ δὲν βρίσκεται ἡ λύτρωσις καὶ ὁ ψυχικὸς καθαρμὸς παρὰ μόνον στὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Ὡς ἄνθρωποι ἀδύνατοι ἴσως ἔχουμε καὶ ἐμεῖς τὴν συνείδησίν μας μολυσμένη ἀπὸ τὰ **«νεκρὰ ἔργα»** τῆς ἁμαρτίας. Ἴσως καὶ ἡ δικὴ μας ψυχὴ νὰ εἶναι αἰχμαλωτισμένη σὲ κάποιο πάθος, σὲ κάτι ποὺ τὸ ἀπαγορεύει ὁ νόμος καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καὶ γι' αὐτὸ νιώθουμε ἔνοχοι. Μόνον ἓνας μπορεῖ νὰ μᾶς λυτρώσει πραγματικά. Εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς

ὁ Ἐσταυρωμένος. **«Οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς»** (Πράξ. δ΄ 12).

Ἡ Πηγή τοῦ Καθαρμοῦ

Δὲν φθάνει ὅμως αὐτὸ. Δὲν ἀρκεῖ ν' ἀκούσουμε καὶ νὰ παραδεχθοῦμε τὴν διακήρυξη τῆς ἀποκλειστικότητος τοῦ Χριστοῦ στὸ ἔργο τοῦ ψυχικοῦ καθαρμοῦ καὶ τῆς λυτρώσεως. Χρειάζεται καὶ ἡ ἀποφασιστικὴ πορεία στὴν πηγὴ τοῦ καθαρμοῦ καὶ τὸ λουτρὸ τῆς ψυχικῆς λυτρώσεως. Ὅλοι τὸ γνωρίζουμε. Ἡ ἀγαθότητα καὶ ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ μᾶς χάρισε τὰ ἱερά καὶ πανσέβαστα Μυστήρια, τὰ ὁποῖα παρέχουν τὸν ψυχικὸ καθαρμὸ καὶ τὴν λύτρωσις τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ μυστήρια αὐτὰ ἀντλοῦν τὴν χάριν καὶ τὴν δύναμιν τῆς λυτρώσεως ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἔτσι τὸ ἅγιον Βάπτισμα καθαρῶσιμὸ καὶ ἀπαλλάσσει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ κάθε ἔνοχον καὶ τὸν ἀναγεννᾷ πνευματικά. Τὸ μυστήριον τῆς μετανοίας καὶ ἐξομολογήσεως εἶναι ἡ κολυμβήθρα ἡ πνευματικὴ, ποὺ καθαρῶσιμὸ καὶ πάλιν τὴν ψυχὴ ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες, ποὺ κάνει ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὸ Βάπτισμα. Καὶ τὸ ἀγιώτατον μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας, στὸ ὁποῖο ὁ πιστὸς κοινωνεῖ **«αὐτὸ τὸ τίμιον καὶ πανάγιον Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Κυρίου»**, παρέχει **«ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ ζωὴν τὴν αἰώνιον»**.

Σ' αὐτὰ τὰ ἱερά μυστήρια καὶ ἰδίως στὴν ἱερὴ ἐξομολόγησις καὶ τὴν θ. Εὐχαριστία πρέπει νὰ μετέχουμε συχνὰ γιὰ νὰ λυτρωθοῦμε οὐσιαστικὰ καὶ πραγματικά. Κανένας λόγος δὲν πρέπει νὰ μᾶς κρατᾷ μακριὰ ἀπὸ τὶς πηγὲς αὐτῆς τοῦ καθαρμοῦ καὶ τῆς ψυχικῆς ἀναγεννήσεως.

Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἓνας ἄλλος λόγος, γιὰ τὸν ὁποῖο πρέπει νὰ καθαρῶσιν τὸν ψυχικὸν. Τὸν σημειώνει ὁ Ἀπόστολος: **«Εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι»**. Γιὰ νὰ ἀξιωθοῦμε νὰ λατρεύουμε ἀληθινὰ τὸν ζῶντα καὶ ἅγιον Θεὸ μας. Μόνον μὲ καθαρῶσιν τὴν ψυχὴ καὶ ἅγια χεῖλη μποροῦμε νὰ πλησιάσουμε τὸν Θεὸ μας. Ἄς τὸ προσέξουμε αὐτὸ ἰδιαίτερα τὶς μέρες αὐτές. Πῶς θὰ ἀνυμνήσουμε καὶ θὰ λατρεύσουμε τὸν Κύριον τὴν Μεγάλην Ἑβδομάδα τῶν Παθῶν καὶ τῆς Ἀναστάσεώς του; Μόνον **«ψυχῶν καθαρῶν καὶ ἀρρηπῶν χεῖλεσι»**, λέει πολὺ ὠραῖα ἓνα τροπάριον. Ἄς καθαρῶσιν τὸν ψυχικὸν, λοιπόν, ἀδελφοί.

«Ἀδελφοί, χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. Τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. Ὁ Κύριος ἐγγύς. Μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν Θεόν· καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΑΠΡΙΛΙΟΥ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Φιλίπ. δ' 4-9
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ἰωάν. ιβ' 1-18

ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια,

ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὐφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἤκούσατε καὶ εἶδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν».

ΕΙΡΗΝΗ ΑΛΗΘΙΝΗ ΚΑΙ ΜΟΝΙΜΗ

«Ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν».

Ἀπὸ ὅλες τὶς ὑποδοχῆς ποὺ ἔκαναν κατὰ καιροὺς οἱ ἄνθρωποι σὲ ἄρχοντες καὶ βασιλεῖς τους, ἡ πιὸ ταίριαστὴ ἦταν ἡ θριαμβευτικὴ ὑποδοχὴ τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τὸν λαὸ τῶν Ἱεροσολύμων.

Γιατὶ οἱ ἄνθρωποι βασιλεῖς, ποὺ ἐπέστρεφαν νικητὲς ἀπὸ τοὺς πολέμους δὲν ἐξασφάλιζαν ὀριστικὰ καὶ μόνιμα τὴν εἰρήνην γιὰ τοὺς λαοὺς τους. Ἡ εἰρήνη τους ἦταν πάντοτε προσωρινὴ καὶ ἀσταθῆς. Ἐνῶ ἡ εἰρήνη ποὺ ἤλθε νὰ δώσει ὁ βασιλέας τῆς εἰρήνης Ἰησοῦς, ἦταν ἀληθινὴ καὶ μόνιμη. Τὰ ἀναριθμητὰ πλήθη τοῦ λαοῦ, ποὺ ὑποδέχονταν τὸν Κύριο, δὲν γνώριζαν βέβαια τὴν ἀλήθεια αὐτή. Ὅμως ὁ θριαμβευτικὸς ὕμνος τους «ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ», θὰ ἀποτελεῖ τὴν πιὸ ὑπέροχη δοξολογία τοῦ βασιλέα Ἰησοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἔφερε στοὺς ἀνθρώπους τὴν ἀληθινὴ καὶ μόνιμη εἰρήνη. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ μεγάλο καὶ θεϊκὸ δῶρο τῆς εἰρήνης κάνει λόγο καὶ ἡ σημερινὴ ἀποστολικὴ περικοπὴ.

ΠΟΥ ΥΠΑΡΧΕΙ;

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος τονίζει πρὸς τοὺς Φιλιππίους, ὅτι «ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ φρουρήσει τὰς καρδίας» τους. Αὐτὸ ἀκριβῶς μᾶς δίνει τὸ πρῶτο χαρακτηριστικὸ τῆς ἀληθινῆς εἰρήνης. Εἶναι εἰρήνη τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς εἶναι ἡ πηγὴ καὶ ἡ αἰτία τῆς εἰρήνης. Ἡ εἰρήνη δὲν εἶναι ἀνθρώπινο κατόρθωμα.

Πρόσεξε τὴν οἰκογενειακὴ ζωὴ. Ἀπουσιάζει ὁ Θεός; Ἀπουσιάζει ἡ ἀγάπη, ἡ κατανόηση, ἡ ὑπομονή; Ἀπουσιάζει καὶ ἡ εἰρήνη. Ἡ δυσαρμονία εἶναι ὁ μόνιμος κάτοικος τοῦ σπιτιοῦ.

Σκῦψε ἀκόμη στὴν καρδιά σου. Ἄν καὶ ἐκεῖ δὲν βρεῖς τὸν Θεό, ἂν δὲν βρεῖς ἐκεῖ τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν δικαιοσύνη, αὐτὸ θὰ εἶναι μιὰ ἐξήγηση γιὰ τὴν ἀνησυχία, τὴν ἀγωνία καὶ τὶς συγκρούσεις ποὺ νιώθεις μέσα σου.

Γι' αὐτὸ ἄλλη λύση δὲν ὑπάρχει παρὰ μόνον αὐτὴ ποὺ ὑποδεικνύει ὁ Ἀπόστολος: «Ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ φρουρήσει τὰς καρδίας ἡμῶν». Φρουρὸς τῆς ζωῆς καὶ τῆς καρδιάς τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὴν διαμάχη, τὴν δυσαρμονία καὶ τὴν ἀγωνία εἶναι μόνον ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ.

ΔΙΩΞΕ ΤΗΝ ΜΕΡΙΜΝΑ!

Πῶς ὅμως εἶναι δυνατόν νὰ ἐξασφαλίσει κανεὶς αὐτὴ τὴν εἰρήνην τοῦ Θεοῦ; Ὁ Ἀπόστολος ὑποδεικνύει σήμερα δύο ἀποτελεσματικὸς τρόπους. Ὁ πρῶτος

εἶναι αὐτός: «Μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει... τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν Θεόν». Μὲ ἄλλα λόγια τὴν εἰρήνην ἐξασφαλίζει ἡ ἀπαλλαγὴ καὶ ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὴν ἀγωνιώδη μέριμνα καὶ ἡ πλήρης ἐμπιστοσύνη στὴν πρόνοια τοῦ ἀγαθοῦ Πατέρα μας τοῦ Θεοῦ. Ἄν ἡ μέριμνα ἐξαφανίσει τὴν εἰρήνην ἀπὸ τὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ἐμπιστοσύνη στὴν ἀγαθὴ πρόνοια τοῦ Θεοῦ τὴν στερεώνει καὶ τὴν μονιμοποιεῖ.

Διῶξε, λοιπόν, τὴν ἀγωνιώδη μέριμνα ἀπὸ τὴν καρδιά σου, ποὺ σὰν σκουλήκι σου κατατρῶει τὸ φυτὸ τῆς εἰρήνης σου. Ἐχεις ἀνάγκες καὶ προβλήματα. Ὑπάρχει ὅμως ὁ οὐράνιος Πατέρας, ὁ Θεός, ποὺ τὰ γνωρίζει ὅλα. «Οἶδε (γνωρίζει καλὰ) ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος, ὅτι χρῆζετε τούτων ἀπάντων» μᾶς βεβαίωσε ὁ Κύριος (Ματθ. στ' 32). Μάθε, λοιπόν, μὲ τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ παιδιοῦ νὰ ἀναθέτεις μὲ τὴν ὀλόθερμη προσευχὴ ὅλες τὶς ἀνάγκες σου στὴν πρόνοια καὶ τὴν φροντίδα τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ θὰ σοῦ ἐξασφαλίζει πλούσια τὴν εἰρήνην στὴν καρδιά σου.

ΚΑΡΠΟΣ ΑΓΑΠΗΣ

Ὑπάρχει ὅμως ἀκόμη καὶ ἓνας δευτέρος τρόπος γιὰ τὴν ἀπόκτηση τῆς εἰρήνης. Τὸν σημειώνει στὴν συνέχεια ὁ Ἀπόστολος: «Ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά... ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν». Ὁ ἀγῶνας καὶ ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν ἐξάσκηση τῶν ἀρετῶν καὶ τὴν ἐκτέλεση τοῦ καθήκοντος, ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν εἰρήνην τοῦ Θεοῦ. Ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης εἶναι κοντὰ καὶ μέσα στὴν καρδιά ἐκείνων ποὺ ἀγωνίζονται στὴν ζωὴ τους γιὰ τὴν ἀλήθεια, γιὰ τὴν δικαιοσύνη, γιὰ τὴν σεμνότητα καὶ ἀξιοπρέπεια, γιὰ τὴν ἀγνότητα καὶ ὅλες τὶς ἄλλες ἀρετὲς ποὺ ζητᾶει ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ.

Εἶσαι νέος ἢ νέα; Τὴν εἰρήνην τοῦ Θεοῦ θὰ τὴν ἐδραιώσει στὴν καρδιά σου ὁ ἀγῶνας γιὰ μιὰ ζωὴ σεμνότητας, ἀγνότητας καὶ ἀξιοπρέπειας. Εἶσαι ἐπαγγελματίας; Ἡ εἰρήνην τοῦ Θεοῦ θὰ ἐγκатаσταθεῖ στὸ κατάστημά σου, ὅταν ζητᾶς «ὅσα δίκαια». Εἶσαι οἰκογενειάρχης; Ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης θὰ κατοικεῖ στὸ σπίτι σου, ὅταν μέσα σ' αὐτὸ γίνονται «ὅσα σεμνά, ὅσα εὐφημα». Γιατὶ εἶναι νόμος Θεοῦ ἡ εἰρήνη νὰ κερδίζεται μὲ τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἀρετή. Μὲ τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ καθήκοντος.

Ἀναθεώρηση ζωῆς

Ἡ ριζικὴ ἀναθεώρηση τῆς ζωῆς καὶ τῆς σκέψης μας, ἡ μεταμόρφωση τῆς καρδιάς, ἀποτελεῖ τὸ κεντρικὸ θέμα γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἰδικῶς αὐτὲς τὶς ἡμέρες τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς. Γιατὶ ἡ Μ. Τεσσαρακοστὴ εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς μεγάλης ἀλλαγῆς, τῆς μετανοίας, ὅπως εἶδαμε στὸ ἄρθρο τοῦ προηγούμενου τεύχους μας. Ἦδη σημειώσαμε ἀπὸ τὸν λατρευτικὸ πλοῦτο τῆς περιόδου αὐτῆς τρία βασικὰ στοιχεῖα. Σήμερα προχωροῦμε σὲ ἄλλα τρία.

1. Ἡ ὕμνολογία τοῦ Τριωδίου.

Τὸ βασικὸ βιβλίον ποὺ χρησιμοποιεῖ ἡ Ἐκκλησία μας κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴ εἶναι τὸ Τριῶδιον. Περιέχει ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὑπέροχα τροπάρια καθοδηγητικὰ τῆς ψυχῆς στὴν ὁδὸ τῆς ἐσωτερικῆς ἀλλαγῆς. Ὑμνοὶ ποὺ προκαλοῦν ἐντονότατες συγκινήσεις ποὺ συγκλονίζουν τὴν ψυχὴ, γεμίζουν τὶς σελίδες τοῦ Τριωδίου. Ἰδιαίτερα κατανοητικὰ εἶναι τὰ «Ἰδιόμελα» τροπάρια τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, ποὺ ἐκφράζουν τὸ πνεῦμα τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς μὲ πολὺ ὠραῖο τρόπο. Νὰ ἔνα:

«Ἀρξόμεθα, λαοί, τῆς ἀμώμου νηστείας, ἣτις ἐστὶ ψυχῶν σωτηρία· δουλεύσωμεν τῷ Κυρίῳ ἐν φόβῳ· ἐλαίῳ εὐποιίας τὰς κεφαλὰς ἀλείψωμεν καὶ ὕδατι ἀγνείας (ἀγνότητος) τὰ πρόσωπα νιψόμεθα· μὴ βατολογήσωμεν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἀλλ' ὡς ἐδιδάχθημεν, οὕτω βοήσωμεν· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἄφες ἡμῖν τὰ παραπτώματα ὡς φιλόανθρωπος.»

Καὶ σ' ἓνα ἄλλο ὁ ὕμνωδὸς ἀπευθύνεται στὴν ψυχὴ του μὲ πολὺ πάθος:

«Ἴνα τί ραθυμοῦσα, ψυχὴ μου, τῇ ἀμαρτίᾳ δουλεύεις; Καὶ ἵνα τί ἀσθενοῦσα τῷ ἰατρῷ οὐ προστρέχεις; Ἴδου νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἴδου νῦν σωτηρίας ἡμέρα ἀληθῆς· διεγέρθητι, νύψον σου τὸ πρόσωπον τοῖς τῆς μετανοίας δάκρυσι καὶ ἐλαίῳ εὐποιίας τὴν λαμπάδα φαίδρυνον, ὅπως εὐρῆς ἰλασμόν παρὰ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ μέγα ἔλεος.»

Ἀληθινὰ ἐμπνευσμένοι οἱ ὕμνοι τοῦ Τριωδίου ἀνταποκρίνονται στὶς πιὸ βαθιῆς πνευματικῆς ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀποτελοῦν μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ συγκλονιστικῆς ἐκφράσεις τοῦ φαινομένου ποὺ ὀνομάζεται μετάνοια.

2. Ἡ θεία Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων.

Ἐδῶ ἔχουμε ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ κατανοητικὰ λειτουργικὰ στοιχεῖα τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς. Μιὰ ἀκολουθία ποτισμένη ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς μετανοίας, ἀλλὰ

καὶ ἐκφραστικὴ τῆς ἀνάγκης συμμετοχῆς μας στὴ θεία Εὐχαριστία. Ὅπως εἶναι γνωστὸ, τὴν περίοδο τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς δὲν τελεῖται θεία Λειτουργία ἄλλη μέρα τῆς ἐβδομάδας παρὰ μόνο τὴν Κυριακὴ καὶ τὸ Σάββατο καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Καὶ τοῦτο, γιατί ἡ θεία Λειτουργία ἔχει χαρακτῆρα ἀναστάσιμο, χαρούμενο καὶ ἔνδοξο, ἐνῶ ἡ Μ. Τεσσαρακοστὴ θέλει νὰ δημιουργήσει μέσα μας συναισθήματα συντριβῆς, διάθεση ταπεινώσεως καὶ μετανοίας.

Ἐπειδὴ ὁμως οἱ πιστοὶ ἔνωσαν ζωηρὴ τὴν ἀνάγκη τῆς θ. Κοινωνίας, γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐκκλησία καθιέρωσε τὴν ἀκολουθία τῶν Προηγιασμένων. Ἐδῶ συνδυάσθηκε ὁ Ἑσπερινὸς μὲ τὴν συμμετοχὴ στὰ Τίμια Δῶρα, ποὺ ἤδη ἔχουν ἁγιασθεῖ καὶ φυλάσσονται ἀπὸ τὴν προηγούμενη Κυριακὴ.

Ἡ ἀκολουθία αὐτὴ περιέχει θαυμάσιες εὐχές ποὺ δονοῦνται ἀπὸ τὴν λαχτάρα τοῦ καθαρμοῦ καὶ τοῦ ἐξαγνισμοῦ:

«Ἁγιάσον πάντων ἡμῶν τὰ ψυχὰς καὶ τὰ σώματα ἁγιασμῷ ἀναφαιρέτῳ, ἵνα ἐν καθαρῷ συνειδότι, ἀνεπαισχύντῳ προσώπῳ καὶ πεφωτισμένῃ καρδίᾳ τῶν θείων τούτων μεταλαμβάνοντες ἁγιασμάτων καὶ ὑπ' αὐτῶν ζωοποιούμενοι ἐνωθῶμεν αὐτῷ τῷ Χριστῷ σου τῷ ἀληθινῷ Θεῷ ἡμῶν...»

Εἶναι μιὰ ἀληθινὴ εὐλογία Θεοῦ ἡ θεία Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων, ποὺ χρωματίζει ἔντονα μὲ τὸ ἔξοχο χρῶμα τῆς τὴν Μ. Τεσσαρακοστῆς.

3. Ἡ ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου.

Πλημμυρισμένη καὶ εὐλαβικὴ καὶ γεμάτη ἀγάπη διάθεση πρὸς τὴν Ὑπέραγγο Μητέρα τοῦ Θεοῦ συντελεῖ ἀποφασιστικὰ στὸ μαλάκωμα, τὸ ἡμέρωμα τῆς ψυχῆς. Εἶναι μιὰ ἀκολουθία ποὺ κάνει τὸν ἄνθρωπο λιγότερο σκληρὸ, πιὸ ἀνοικτὸ στὴν ἐπίσκεψη τοῦ Κυρίου, περισσότερο ἔτοιμο νὰ προχωρήσει σὲ μιὰ ἀληθινὴ συνάντηση μὲ τὸν Ἰησοῦ, «τὸν αἶροντα τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου».

ZQH

Ὁρθόδοξον Χριστιανικὸν Περιοδικόν.

Ὁργανον Ἀδελφότητος Θεολόγων ἢ «ZQH»

Κυκλοφορεῖ κάθε μῆνα.

Ἐκδότης: Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «ZQH» Σ.Α., Ἱπποκράτους 189, 114 72 Αθήνα.

Τηλ.: 210 64 28 331, FAX: 210 64 63 606.

Διευθυντὴς Συντάξεως: Γεώργιος Β. Μελέτης, Ἱπποκράτους 189, 114 72 Αθήνα.

Ἐκτύπωση: «Λυχνία Α.Ε.», Ἀνδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο - Ἀχαρνῶν.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lyhnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 10 €

Ἀποστέλλεται μὲ ἐπιταγὴ ἢ εἰς γραμματόσημα εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Περιοδικοῦ:

Ἱπποκράτους 189, 114 72 ΑΘΗΝΑΙ ἢ καταβάλλεται εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα μας.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ) Γιὰ ὅλες τὶς χώρες: 25 € Κύπρος: 15 €

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΘΕΟΔ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
(1770 - 1843)

4

Δ' ΤΡΙΠΟΛΙΤΣΑ, ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΤΡΟΠΑΙΟ

Οί μῆνες κυλοῦν. Ὁ ἀγῶνας συνεχίζεται. Οἱ Τοῦρκοι θυμωμένοι ἀπὸ τὴν ἥττα τους στὸ Βαλιτέτσι, ἐτοιμάζουν ὅσο μποροῦν καλύτερα τὴν ἀμυνα τῆς Τριπολιτσᾶς.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Γέρος τοῦ Μωριά δὲν χάνει οὔτε στιγμή. Καὶ γι' αὐτὸ τρέχει παντοῦ. Συνάζει στρατό. Συγκεντρώνει πολεμοφόδια. Καὶ σφίγγει κάθε μέρα περισσότερο τὴν Τρίπολη.

– Σύνταξη, πρόσταξε. Καὶ τὰ παλικάρια πῆραν τὰ ἄρματα καὶ μπῆκαν στὴ σειρά. Ὁ ἀρχηγὸς θέλει νὰ τοὺς προετοιμάσει καὶ νὰ τοὺς ἐμψυχώσει γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸν Τοῦρκο στὴ φωλιά του.

Ἀνέβηκε σὲ μιὰ πέτρα γιὰ νὰ τοὺς βλέπει ὅλους.

– Θὰ σᾶς πῶ, ἄρχισε μὲ τὴ βαριά του φωνή, ἕνα παραμῦθι. Τὸ παραμῦθι τοῦ φιδιοῦ καὶ τοῦ κάβουρα. Κάποτε ὁ κάβουρας καὶ τὸ φίδι κάνανε φιλία καὶ κουμπαριά. Μιὰ νύχτα νυχτώσανε μακριὰ ἀπ' τὴν τρύπα τοῦ κάβουρα καὶ κοντὰ στὴν τρύπα τοῦ φιδιοῦ. Ἀφοῦ μπῆκαν μέσ' στὴν τρύπα καὶ τὰ δυό, τὸ φίδι κουλουριάστηκε, κι ἄφησε στὴ μέση τῆς κουλούρας τόπο, πὸν μπῆκε ὁ κάβουρας νὰ κοιμηθεῖ. Τὴν νύχτα τὸ φίδι ἔσφιγγε τὸν κάβουρα νὰ τὸν ξεκάνει, κι ὁ κάβουρας τοῦ φώναξε: «Κουμπάρε, μὴ μὲ σφίγγεις, πεθαίνω». Τὸ φίδι τοῦ ἀποκρίθηκε: «Ὀνειρα βλέπω», κι ὅλο ἔσφιγγε. «Κουμπάρε μὴ μὲ σφίγγεις», τοῦ ξανάπε. «Ὀνειρα βλέπω», τοῦ ἀπάντησε πάλι. Ἄμα ὁ κάβουρας εἶδε πὼς χάνεται, «κουμπάρε, ζύγωσε κοντὰ τ' αὐτὴ σου γιὰ νὰ σοῦ πῶ ἕνα μυστικὸ νὰ εὐτυχήσεις», τοῦ εἶπε. Τὸ φίδι ζύγωσε τ' αὐτὴ του κοντὰ στὸ στόμα τοῦ κάβουρα. Αὐτὸς τσακώνει μὲ τὴ δαγκάνα του τὸ φίδι στὸ λαιμό. Τὸ σφίγγει δυνατὰ. Τὸ φίδι στρίβει, ξαναστρίβει, πάει, ψόφησε. Τότε ὁ κάβουρας, τραβώντας το ἔξω ἀπὸ τὴν τρύπα, τὸ ξαπλώνει ἴσιο σὰ ραβδί. Τὴν αὐγή, ὅταν τὸ εἶδε ἔτσι, τοῦπε: «Ἄν ἦσουν καὶ τὴ νύχτα ἔτσι ἴσιοι, μαῦρε μου κουμπάρε, οὔτε ὄνειρα θὰ ἄβλεπες, οὔτε θὰ πέθαινες».

Καὶ ὁ Γέρος συνέχισε: Ἔτσι καὶ οἱ Τοῦρκοι, ἂν περπάταγαν ἴσια, δὲν θὰ τοὺς εἶχαμε τώρα ἔτσι πολιορκημένους.

Τὰ παλικάρια τὸν ἄκουγαν μὲ προσοχή. Πῆραν θάρρος. Ζώνουν πιδὸ σφιχτὰ τὴν Τριπολιτσά. Οἱ Τοῦρκοι κάνουν ἀλλεπάλληλες ἀπόπειρες ἐξόδου, ἀλλὰ μάταια. Ἡ μεγαλύτερη ἀπ' αὐτὲς ἦταν στὶς ἀρχὲς Αὐγούστου 1821.

Ὁ Κολοκοτρῶνης διευθύνει ὁ ἴδιος τὴν ἐπιχείρηση. Τρέχει μέσα στὴ φωτιά ἀπὸ τὴ μιὰ πλευρὰ ὡς τὴν ἄλλν. Δίνει συμβουλές, διατάσσει, ἐνθαρρύνει. Τὸν ἀκολουθεῖ ἡ σωματοφυλακή του, πὸν ἀποτελεῖται ἀπὸ Ἑπτανήσιους. Περνάει μισὴ ὥρα καὶ δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβει κανεὶς ποιοὶ θὰ καμφοθοῦν τελικὰ. Τὸ πεδίο τῆς μάχης εἶναι σκεπασμένο μὲ καπνὸ καὶ σύννεφα σκόνης. Τὸν θόρυβο καὶ τὴν σύγχυση τῆς

μάχης αὐξάνει τὸ πλῆθος τῶν φορτωμένων ζώων, πὸν ἔχασαν τὸν καβαλάρη τους καὶ τρέχουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τρομαγμένα, ἀφηνιασμένα.

Ἐπὶ τέλους, γράφει ὁ ἱστορικὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, οἱ Τοῦρκοι τσάκισαν Ἐτρεξαν πανικόβλητοι καὶ ξανακλείστηκαν στὴν Τριπολιτσά.

Ἡ Τρίπολη ἄρχισε ν' ἀγωνιᾷ. Οἱ κάτοικοι ἦταν ὑποχρεωμένοι νὰ μετροῦν κάθε μπουκιά τους. Δυστυχία, πείνα, γύμνια μᾶστιζε τοὺς Τουρκαλβανούς. «Ἐβλεπαν πλέον ὄλο νὰ αἰωρῆται πάνω ἀπὸ τὴν πόλη ἀπειλητικὴ μία ἀδυσώπητος σπάθη. Ἡ σπάθη τοῦ ἀρχηγοῦ, πὸν εἶχαν ἀκούσει τὴν προκαλοῦσαν τρόμον φωνὴν του εἰς τὸ Βαλιτέτσι, πὸν χθὲς περιήρχετο ἄφοβος καὶ ἄτρωτος εἰς τὰς γραμμὰς καὶ διηύθυνε τὴν μάχην. Ἡ σπάθη τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρῶνη. Αὐτὸς ἦτο ὁ νικητὴς των καὶ ὁ τρόμος των».

Τὶς τελευταῖες ἡμέρες, πρὶν πέσει ἡ Τριπολιτσά, δύο ἐπίσημοι Τοῦρκοι πῆγαν μὲ δῶρα στὸν Κολοκοτρῶνη. Παρουσιάστηκαν ταπεινοὶ μπροστὰ του καὶ σκύψανε νὰ φιλήσουν τὸ χῶμα, κατὰ τὴ συνήθειά τους τὴν ἀνατολίτικη.

– Τί κάνετε αὐτοῦ; τοὺς φώναξε ἐκεῖνος. Αὐτὰ τὰ καμώματα φυλάχτε τα γιὰ τοὺς πασάδες σας! Κοιτᾶχτε με ἴσα καὶ κρίνετε!

Οἱ Τοῦρκοι ἄφησαν τὰ πολύτιμα δῶρα τους.

Ὁ Κολοκοτρῶνης τὰ κοίταξε μὲ περιφρόνηση καὶ εἶπε:...

– ... Τί ἐλπίδα ἔχετε, βρὲ Τοῦρκοι, μὲ τὰ πεσκέσια σας; Ἐδῶ δὲν εἶναι τώρα κλεφτουριά. Ἐδῶ εἶναι γιὰ μιλιούνια ψυχὲς πὸν πολεμᾶμε. Γι' αὐτοὺς καὶ γιὰ τὴ μοῖρα τὴ δική τους κρινόμαστε. Πάρτε πίσω τὰ χαρίσματά σας.

Σὲ λίγες ἡμέρες, ἕνας γενναῖος ὀπλαρχηγὸς κυριεύει μία πύλη τῆς πόλεως. Γρήγορα ἄλλοι πενήντα Ἑλληνες μὲ σκοινιὰ ἔχουν περάσει τὰ τείχη. Οἱ Τοῦρκοι, πούναι συγκεντρωμένοι στὸ σεράγι, μένουν ἐμβρόντητοι, ὅταν ἀκοῦν τοὺς πρώτους πυροβολισμοὺς μέσα στὸ σκοτάδι. Ἡ σύγχυσή τους εἶναι μεγάλη, πὸν ἀντὶ νὰ τρέξουν στοὺς προμαχῶνες, τρέχουν καὶ κλείνονται στὰ σπίτια τους. Ἔτσι κατορθώνουν πολὺ γρήγορα οἱ Ἑλληνες νὰ γίνουν κύριοι τῶν περισσότερων πύργων καὶ προμαχῶνων τῆς πόλεως. Οἱ λίγοι στρατιῶτες πὸν βρέθηκαν ἐκεῖ, ἀναγκάζονται μπρὸς στὴν ὀρμη τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ νὰ φύγουν ἢ φονεύονται. Μὲ κεραυνοβόλο ἐνέργεια ὁ Κολοκοτρῶνης πετυχαίνει τὴν συνθηκολόγησή τῆς ἀλβανικῆς δυνάμεις τῆς Τριπολιτσᾶς καὶ ἔτσι ἡ πόλη κυριεύεται.

Ἔτσι ἡ ἱστορία γράφει τὴν πιδὸ δοξασμένη σελίδα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, τὸ μεγαλύτερο τρόπαιο τοῦ γενναίου πολεμάρχου.

(Συνεχίζεται)

Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΑΔΙΚΙΑΣ

Το έμβολιο, στο οποίο έχουν επενδυθεί τόσες και τόσες ελπίδες για την αντιμετώπιση της φονικής πανδημίας, έχει γίνει το νέο πεδίο στο οποίο αναδεικνύονται ανάγλυφα οι τεράστιες ανισότητες που υπάρχουν ανά τον κόσμο. Είναι χαρακτηριστικό αυτό που τόνισε πρόσφατα ο Γ.Γ. του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτιέρρες, ότι 10 χώρες είχαν απορροφήσει το 75% των εμβολίων παγκοσμίως, τη στιγμή που 130 χώρες δεν είχαν λάβει καμμία απολύτως δόση. Μόνο οι ΗΠΑ και ΕΕ έχουν εξασφαλίσει περίπου το 1/3 των παραγομένων δόσεων, τη στιγμή που ο πληθυσμός τους δεν αντιστοιχεί παρά στο 1/10 του παγκόσμιου πληθυσμού. Η Οργάνωση ΟΝΕ Campaign για την αντιμετώπιση της φτώχειας υπολογίζει ότι οι ΗΠΑ, η ΕΕ, η Μ. Βρετανία, η Αυστραλία, ο Καναδάς και η Ιαπωνία έχουν εξασφαλίσει περισσότερες από 3 δισεκατομμύρια δόσεις, πάνω από ένα δισεκατομμύριο περισσότερες απ' ό,τι θα χρειαζόταν, για να εμβολιαστούν οι 2,06 δισεκατομμύρια πολίτες τους με δύο δόσεις. Όπως σχολίασε δηκτικά ο Πρόεδρος της Σερβίας Άλεξάντερ Βούτσιτς, επικρίνοντας τα πλούσια κράτη, «είναι σαν να σκοπεύουν να εμβολιάσουν όλες τις γάτες και τους σκύλους τους». Το αίτημα για την αντιμετώπιση της παγκόσμιας αδικίας είναι τουλάχιστον εξίσου σημαντικό με το αίτημα για την αντιμετώπιση της παγκόσμιας πανδημίας. Όπως τόνισε ο Γερμανός Πρόεδρος Φράνκ-Βάλτερ Στάινμαιερ, «είναι θέμα ανθρωπιάς: είναι θέμα των δικών μας άρχων, βάσει των οποίων κρινόμαστε».

ΤΟ «ΑΝΗΛΙΚΟ» ΕΓΚΛΗΜΑ – ΑΝΑΓΚΗ... ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ

Μεγάλο προβληματισμό προκαλούν τα επίσημα στοιχεία της ΕΛ.ΑΣ., σε συνδυασμό μάλιστα με τα όλο και περισσότερα αποτρόπαια περιστατικά έγκληματικότητας ανηλίκων που βλέπουν το φως της δημοσιότητας. Χαρακτηριστικά είναι λίγα μόνο αποκαλυπτικά παραδείγματα: Οί άνθρωποκτονίες από πρόθεση με δράστες ανηλίκους ήταν 1 το 2018, 2 το 2019 και 7 το 2020. Οί απόπειρες άνθρωποκτονίας με δράστες ανηλίκους, πάλι, ήταν 2 το 2018, 7 το 2019 και 13 το 2020. Σε μια εποχή που έχουμε συνηθίσει να μιλάμε για έκθετη αύξηση των κρουσμάτων της φονικής πανδημίας, τα στοιχεία ευγλωττα αποκαλύπτουν μια εξίσου έκθετη αύξηση του «ανήλικου» εγκλήματος. Εύλογος ο προβληματισμός: Μήπως, όπως μιλάμε για ανάγκη εμβολιασμού απέναντι στη φονική πανδημία, θα έπρεπε να αναγνωρίσουμε επιτέλους και την ανάγκη εμβολιασμού των παιδικών ψυχών; Και αν αναγνωρίσουμε αυτή την τόσο αδήριτη, όπως προκύπτει, ανάγκη, θα έχουμε κάνει το πρώτο και αποφασιστικό βήμα. Και το δεύτερο βήμα, που επιβάλλεται να συμπληρώσει το πρώτο, είναι η αναζήτηση του κατάλληλου «εμβολίου». Και ποιο άλλο, αλήθεια, τέτοιο «έμβολιο» μπορεί να παρέχει πιο αποτελεσματική και διαρκή προστασία, πιο αποτελεσματικά «αντισώματα», από την πίστη στον Θεό; Ανάγκη, λοιπόν, «εμβολιασμού»!

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΓΙΑ ΤΗ 200^η ΕΠΕΤΕΙΟ ΤΟΥ 1821

Τιμώντας την επέτειο των 200 χρόνων από την εθνική μας παλιγγενεσία, λησμονούμε συχνά πως η Έλληνική Έπανάσταση υπήρξε ένα γεγονός όχι απλώς καθοριστικής εθνικής σημασίας, αλλά πραγματικά παγκόσμιας εμβέλειας. Αυτή τη μεγάλη αλήθεια ήλθε να διακηρύξει στα τέλη Φεβρουαρίου ψήφισμα του Πολωνικού Κοινοβουλίου για τη 200^η επέτειο της Έλληνικής Έπανάστασης, το οποίο τονίζει, μεταξύ άλλων: «Λίγοι περίμεναν τότε, το 1821, ότι το σύνθημα “Ελευθερία ή Θάνατος”, που δέσποζε στις σημαίες των Ελλήνων αγωνιστών, θα επαναλαμβανόταν σε όλες σχεδόν τις ευρωπαϊκές γλώσσες. Η Έλληνική Έπανάσταση ενέπνευσε τις επαναστάσεις πολλών ευρωπαϊκών εθνών, και η απόλυτη επιτυχία της απέδειξε ότι η ελευθερία μπορεί να κερδηθεί, ακόμα και όταν οι αντικειμενικές συνθήκες προμηνύουν ήττα. Ο στόχος των αγωνιζόμενων Ελλήνων ήταν να οικοδομήσουν ένα σύγχρονο κράτος βασισμένο στην κληρονομιά της Ελλάδας αλλά και της Ευρώπης: στην ατομική ελευθερία, στη δημοκρατία, στις χριστιανικές αξίες. [...] Η ελληνική δοκιμασία στον αγώνα για ένα ανεξάρτητο κράτος –μια νικηφόρα δοκιμασία– αποτέλεσε έμπνευση για άλλα καταπιεσμένα έθνη».

Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Όργισμένες αντιδράσεις και ζωηρές συζητήσεις προκάλεσε η επιλογή για συμμετοχή της Κύπρου στον προσεχή 65ο διαγωνισμό τραγουδιού της Eurovision με τραγούδι που έχει τον τίτλο “El Diablo” (= Ο Διάβολος). Στο ρεφραίν του επίμαχου τραγουδιού ακούγονται τα λόγια: «Ερωτεύθηκα, έρωτεύθηκα, έδωσα την καρδιά μου στον διάβολο», ενώ το τραγούδι κλείνει με τα λόγια: «Αγαπώ τον διάβολο». Έν μέσω θυελλωδών αντιδράσεων, η Ίερα Σύνοδος της Εκκλησίας της Κύπρου παρενέβη με μια μετρημένη και ισορροπημένη ανακοίνωση, στην οποία τονίζει ότι, όποιες επεξηγήσεις και αν γίνουν και όποιες έρμηνευτικές προσεγγίσεις και αν υιοθετηθούν, οι στίχοι του τραγουδιού «δεν στέλλουν τα καταλληλότερα μηνύματα που θα έπρεπε να σταλούν από μια ήμικατεχόμενη πατρίδα που αγωνίζεται για την απελευθέρωση και την αποτροπή της πλήρους υποδούλωσής της», και μάλιστα τη χρονιά που τιμάμε την επέτειο των 200 χρόνων από την Έλληνική Έπανάσταση. Από την άλλη, ακούστηκαν φωνές υπέρ της «ελευθερίας της Τέχνης». Εύλογα όμως διερωτάται κανείς: Ός τότε θα νομιμοποιούμε κάθε κατήφορο εν όνοματι της... ελευθερίας της τέχνης; Έδώ στην Ελλάδα, μάλιστα, τα άπιστευτα γεγονότα που είδαν έντελως πρόσφατα το φως της δημοσιότητας και μας συγκλόνισαν θα έπρεπε, αν μη τι άλλο, να μας έχουν τουλάχιστον υποψιάσει ότι, όταν νομιμοποιούμε τη διαστροφή στην τέχνη εν όνοματι της οποιας «ελευθερίας», πρέπει να είμαστε προετοιμασμένοι να δούμε τη διαστροφή να περνάει και στη ζωή. Και τότε, ασφαλώς, θα σοκαριστούμε και θα καταδικάσουμε. Θα μπορούμε όμως, άραγε, στη διαδικασία να σκεφθούμε ότι ίσως έμεις οι ίδιοι να άνοιξαμε τον ασκό του Αϊόλου;

ΚΩΔΙΚΟΣ:
01 1290

«ΖΩΗ»
Τηλεοράτους 189
114 72 ΑΘΗΝΑ